ZARZĄDZENIE NR 2023 /11/VI/0
PREZYDENTA MIASTA GDYNI
z dnia 24 maja 2011r.

w sprawie: przyjęcia raportu z realizacji w 2010 roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych .

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym, w związku art. 4^1 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 70 poz.473 z 2007 r. z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się raport z realizacji w 2010 roku Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Prezydent Miasta

dr Wojciech Szczurek

Raport z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2010 roku

Urząd Miasta Gdyni – Wydział Zdrowia 2011

I. WPROWADZENIE

Działania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Miasta Gdyni prowadzone są w oparciu o następujące akty prawne tj.:

- *Ustawę z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,*
- *Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006-2010*
- Uchwałę Nr XXVI/605/08 Rady Miasta Gdyni z dnia 16.12.2009 r. w spr.: *przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gdyni na 2010,*
- Uchwałę Nr XVII/417/08 Rady Miasta Gdyni z dnia 27.02.2008 w spr.: *przyjęcia „Gdyńskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008-2013"*
- *Narodowy Program Zdrowia na lata 2007- 2015*

Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest ograniczenie szkodliwego spożycia alkoholu i związanych z tym problemów społecznych poprzez profilaktykę, promocję zdrowego stylu życia, leczenie i rehabilitację osób uzależnionych i współuzależnionych, zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Osiąganie celów *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* możliwe było dzięki współpracy wszystkich środowisk lokalnych, które działały zgodnie z zasadami:

1) współpracy
2) systemowości
3) realizmu
4) kontekstu innych uzależnień
5) dostępu do informacji

REALIZATORAMI GMINNEGO PROGRAMU byli:

- Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień,
- Komenda Miejska Policji,
- Edukacyjna Klinika Centrum Arrupe. Poradnia Profilaktyki Uzależnień,
- Centrum Zdrowia Psychicznego,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki edukacji,

- Straż Miejska ,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Placówek Specjalistycznych im. K. Lisieckiego „Dziadka",
- parafie
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- Gdyński Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny,
- organizacje pozarządowe,
- Rady Dzielnic .

II. SKALA ZJAWISKA ALKOHOLIZMU W GDYNI

Na ogólny stan zdrowia życia mieszkańców naszego Miasta mają również wpływ problemy związane z nadużywaniem alkoholu.

- ***Rynek alkoholowy w Gdyni***

Na dzień 31.12.2010 na terenie Gdyni działało 717 punktów sprzedaży napojów alkoholowych , w tym:

- punktów sprzedaży detalicznej - 457,
- punktów gastronomicznych – 260.

Limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5 % alkoholu wynosił:

- sklepy: 500 punktów - wykorzystano - 414 punktów
- gastronomia: 250 punktów - wykorzystano - 170 punktów .

Zestawienie porównawcze ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gdyni za okres 2008-2010 przedstawia tabela nr 1.

Tabela nr 1: Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gdyni w latach 2008-2010 r.

Punkty sprzedaży alkoholu	**2008r.**	**2009r.**	**2010 r.**
ogółem punktów sprzedaży	701	719	717
sklepy	459	450	457
gastronomia	242	269	260

sklepy z alkoholem powyżej 4,5 % (limit 500)	416	414	414
gastronomia z alkoholem powyżej 4,5 % (limit 250)	168	181	170
ilość wydanych zezwoleń	903	1213	852

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UM Gdynia

Wpływy do budżetu Miasta z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w 2010 r. wynosiły 5.039.808,02 zł – szczegółowe dane przedstawia tabela nr 2.

Tabela nr 2 : Wpływy do budżetu Miasta z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu w 2010 r.

Dz. rozdz. §	Wyszczególnienie zadania	Plan w zł	Wykonanie – 2010 r. w zł	Określenie przyczyn odchyleń wykonania planu w stosunku do upływu czasu
75618 § 048	opłata za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	5.200.000,00	5.039.808,02 zł ,- realizacja w 96,92%	Wysokość opłat zależy od wartości sprzedaży alkoholu w poprzednim roku

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UM Gdynia

Wpływy z opłat za uzyskanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych za okres trzech lat ilustruje tabela nr 3.

Tabela nr 3 : Analiza wpływów z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż alkoholu za okres 2008-2009

Lp	Rok	Wysokość opłat
1.	2010 r.	5.039.808,02 zł
2.	2009 r.	5.106.620,60 zł
3.	2008 r.	4.651.912,56 zł

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich UM Gdynia

Wzrost wpływów wynika z cen alkoholu i deklarowanej wartości sprzedaży, od której wysokości naliczona jest opłata.

- ***Negatywne zjawiska związane ze spożyciem alkoholi:***

Wykroczenia porządkowe

Ważnym źródłem informacji o skali problemów alkoholowych na terenie Gdyni są raporty Straży Miejskiej i Policji.

Wyniki kontroli prowadzonej przez Straż Miejską w Gdyni w związku z przestrzeganiem zapisu art. 43 i 45 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości* i *przeciwdziałaniu alkoholizmowi* przedstawia tabela nr 4.

Tabela nr 4 : Wyniki kontroli prowadzonej przez Straż Miejską w związku z** Ustawą o wychowaniu w trzeźwości" **za okres 2008-2010

Lp.	Na podstawie art. 43 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości* – kategorie działań	**2008**	**2009**	**2010**
1.	2.	3.	4.	5.
1.	**Mandaty**	375	441	489
2.	**Pouczenia**	1 417	1 225	1 247
3.	**Wnioski do sądu**	18	11	9

Źródło: Straż Miejska w Gdynia

Analiza przedstawionych danych liczbowych za okres 2008-2010 wskazuje na podtrzymanie na tym samym poziomie zastosowanych przez Straż Miejską środków respektowania przepisów „*Ustawy o wychowaniu w trzeźwości*".

Wyniki działań policji w zakresie przestrzegania zapisów art. 43 i 43^1 „*Ustawy o wychowaniu w trzeźwości..*" obrazuje tabela nr 5.

Tabela nr 5: Wyniki kontroli prowadzonej przez KMP w związku z** Ustawą o wychowaniu w trzeźwości" **za okres 2008-2010

Lp.	Na podstawie art. 43 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości* – kategorie działań	**2008**	**2009**	**2010**
1.	2.	3.	4.	
1.	Mandaty	9 593	9 592	7 255
2.	Wnioski do sądu	933	146	103
3.	Kontrola miejsc spożywania i podawania napojów alkoholowych	6 481	5 956	4 427
4.	Wnioski do Komisji w spr. leczenia odwykowego	91	131	44

Źródło: Komenda Miejska Policji w Gdyni

Ponadto w wyniku podejmowanych interwencji w 2010 r. funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Gdyni doprowadzili do wytrzeźwienia ogółem 1 111 osób, w tym 327 przewieziono do Pomieszczenia dla Osób Zatrzymanych KMP w Gdyni oraz 784 do Interwencyjnego Punktu Noclegowego przy ul. J. Wiśniewskiego 24 w Gdyni.

W 2010 r. Komenda Miejska Policji w Gdyni w zakresie ograniczania zjawiska alkoholizmu uzyskała następujące wyniki:

Ilość nietrzeźwych podejrzanych /dorosłych/ i nietrzeźwych nieletnich sprawców czynów karalnych w kategoriach przestępstw, w których badany jest stan trzeźwości, na tle wszystkich podejrzanych przestawia się następująco:

a) ogółem stwierdzono 2 845 sprawców przestępstw, w tym nietrzeźwych 631,

b) z ogólnej liczby podejrzanych stwierdzono 402 nieletnich, w tym 4 nietrzeźwych.

W niżej wymienionych kategoriach przestępstw w 2010 r. odnotowano:

- zabójstwo

dorośli podejrzani ogółem .....7.....w tym nietrzeźwi .....1.....

nieletni sprawcy ogółem .....-.....w tym nietrzeźwi .....-.....

- uszczerbek na zdrowiu

dorośli podejrzani ogółem .....31.....w tym nietrzeźwi .....7.....

nieletni sprawcy ogółem .....53.....w tym nietrzeźwi .....1.....

- zgwałcenie

dorośli podejrzani ogółem .....7.....w tym nietrzeźwi .....3.....

nieletni sprawcy ogółem .....1.....w tym nietrzeźwi .....0.....

kradzież cudzej rzeczy

dorośli podejrzani ogółem .....255.....w tym nietrzeźwi .....23.....

nieletni sprawcy ogółem .....78.....w tym nietrzeźwi .....1.....

-rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze

dorośli podejrzani ogółem .....55.....w tym nietrzeźwi .....7.....

nieletni sprawcy ogółem .....15.....w tym nietrzeźwi .....0.....

-uszkodzenie rzeczy

dorośli podejrzani ogółem .....55.....w tym nietrzeźwi .....16.....

nieletni sprawcy ogółem .....77.....w tym nietrzeźwi .....1.....

-przestępstwa przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu

dorośli podejrzani ogółem ..... 90.....w tym nietrzeźwi .. ... 62.....

nieletni sprawcy ogółem .....8.....w tym nietrzeźwi .....0.....

- **<u>Interwencje, pomoc osobom z problemem alkoholowym</u>**

W 2010 r. z pomocy SPZOZ Miejskiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Gdyni skorzystała następująca ilość osób, u których stwierdzono upojenie alkoholowe, tj.:

- *zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu:* 573
- *efekt toksyczny alkoholu:* 2024.

Dla porównania w 2009 r. odnotowano:

- *zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu:* 326
- *efekt toksyczny alkoholu:* 2273.

Z rozpoznaniem zatrucia alkoholowego spotkało się również NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego w Gdyni. W 2010 r. zarejestrowano ogółem 99 osób. Natomiast w roku poprzedzającym rozpoznano 112 osób.

O skali zjawiska alkoholizmu w Gdyni świadczą również dane Zespołu Kuratorów Rodzinnych i dla Dorosłych Sądu Rejonowego w Gdyni. W okresie od stycznia do grudnia 2010 r. odnotowano:

- 167 osób mających dozór kuratora w związku z popełnieniem różnych przestępstw, u których występuje problem alkoholowy (nadużywanie alkoholu), w tym 132 osoby, na które nałożono obowiązki: powstrzymania się od nadużywania alkoholu, podjęcia leczenie odwykowego,
- 33 osób zobowiązanych do leczenia odwykowego w związku z *Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*osoby dorosłe) (w 2009 r.: 79) ,
- 17 osób z uzależnieniem krzyżowym (osoby dorosłe) (w 2009 r.: 22),
- kuratorzy rodzinni złożyli 18 wniosków o zmianę rodzaju zakładu leczenia odwykowego *(art. 34 ust. 2 Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi)* (w 2009 r.: 22),
- kuratorzy dla dorosłych złożyli 34 wnioski do sądu o nałożenie obowiązku leczenia w stosunku do osób, wobec których prowadzone jest postępowanie wykonawcze (w 2009 r.: 31),
- 7 wniosków kuratorzy rodzinni i dla dorosłych złożyli do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w 2009 r.: 30).

Źródłem informacji o skali problemów związanych ze szkodliwym spoż ywaniem alkoholu i jego wpływu na zdrowie są dane uzyskane z Ośrodka Profilaktyki Terapii Uzależnienia w Gdyni. W roku ubiegłym z usług Przychodni Terapii Uzależnienia będącej w strukturze Ośrodka skorzystało 964 osób uzależnionych od alkoholu. Zestawienie

porównawcze zarejestrowanych osób uzależnionych wraz z liczbą udzielonych świadczeń medycznych za okres trzech lat ilustruje tabela nr 6 .

Tabela nr 6: *Liczba zarejestrowanych osób uzależnionych od alkoholu* ***za okres 2008-2010 wraz z liczbą świadczeń zdrowotnych***

ROK	2008	2009	2010
Zarejestrowani Uzależnieni	1 074	1 021	964
Zarejestrowani współuzależnieni	540	549	461
Świadczenia Indywidualne	6 691	6 376	6 340
Świadczenia Grupowe*	8 870	8 389	7 783

Źródło: Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni

Powyższe dane porównawcze za okres 2008-2010 wskazują na spadek liczby zarejestrowanych pacjentów. Należy nadmienić, że spadek liczby rejestrowanych uzależnionych w placówkach odwykowych jest ogólnopolską tendencją obserwowaną od trzech lat, co potwierdzają badania i statystyki prowadzone przez PARPA[1].

Innym równie ważnym źródłem informacji jest Edukacyjna Klinika Poradnia Profilaktyki Uzależnień, której aktywność skoncentrowana jest na obszarze psychoprofilaktyki, wychowania i terapii. Ogółem w 2010 r. z oferty poradni w zakresie pomocy rodzinom zagrożonym uzależnieniami *(współuzależnieni)* skorzystało 298 osób, w tym:

- 68 dzieci,
- 89 osób w wieku od 14 do 26 r.ż.
- 141 osób w wieku powyżej 26 r.ż.

W 2010 r. z pomocy społecznej skorzystało 438 rodzin z problemem alkoholowym. Liczba osób w tych rodzinach wynosiła 682. W latach ubiegłych świadczeniami socjalnymi typu. *zasiłek stały, okresowy, obiady w barze, szkole* objęto następującą ilość osób:

- w 2009 r.: 460 rodzin z problemem alkoholowym, w których liczba osób wynosiła 780,
- w 2008 r.: 426 rodzin j.w., w tym 667 osób,

[1] PARPA- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- w 2007 r.: 478 rodzin j.w., w tym 788 osób .

Z danych Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego - prowadzącego w 2010 r. na zlecenie Miasta dwa zadania z zakresu profilaktyki uzależnień - wynika, iż:

- ze schroniska z funkcją Interwencyjnego Punktu Noclegowego przy ul. Janka Wiśniewskiego 24 (*realizującego 3 funkcje: interwencyjne noclegi dla osób bezdomnych, noclegi i opieka medyczna dla osób nietrzeźwych i upojonych alkoholem, całodobowe schronienie dla bezdomnych mężczyzn*) skorzystało 1 653 osób *(w 2009 r.: 1 000 osób)*;

- w schronisku dla bezdomnych uzależnionych od alkoholu i znajdujących się w stanie nietrzeźwości przy ul. Jana z Kolna 28 przebywało 79 osób, a z terapii w ośrodkach leczenia stacjonarnego skorzystało 19 osób *(w 2009 r. przebywało 89 osób, z terapii skorzystało 15 osób)* .

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w swych rejestrach z działalności w 2010 r. odnotował 29 konsultacji lub działań interwencyjnych na rzecz osób, rodzin z problemem alkoholowym.

W tworzeniu oferty pomocowej dla rodzin z problemem alkoholowym (*dzieci i młodzież w przedziale od 7 do 18 r.ż.*) współuczestniczy również Zespół Placówek Specjalistycznych im. K.Lisieckiego "Dziadek". W 2010 r. z usług placówek tj. Ogniska Wychowawczego, Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego, Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego dla Rodzin i Dzieci z FAS skorzystało ogółem 627 osób w tym:

- z pomocy Ogniska Wychowawczego - 61 dzieci z 50 rodzin; w 26 rodzinach rozpoznano problem uzależnienia od alkoholu; w przypadku dzieci jest to współuzależnienie;
- z pomocy Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego w zakresach:
  - pracy socjoteraputycznej - 40 dzieci z 36 rodzin;
  - terapii grupowej – 24 osoby
  - z grupy Ruchu Rozwijającego wg. Weroniki Sherborne – 34 osoby;

  W 60 rodzinach rozpoznano problem uzależnienia od alkoholu;
- do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie zgłosiło się 417 osób. W 77 rodzinach rozpoznano problem uzależnienia od alkoholu;

- z oferty Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego dla Rodzin i Dzieci z FAS skorzystało 51; u 22 dzieci zdiagnozowano alkoholowy zespół płodowy (syndrom FAS).

III. WYKAZ PLACÓWEK REALIZUJĄCYCH ZADANIA Z ZAKRESU PROFILAKTYKI UZALEŻNIENIA OD ALKOHOLU

⇨ **Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień,** w skład którego wchodzi:

a) Przychodnia Terapii Uzależnienia z siedzibą przy ul. Reja 2A, Gdynia, tel. (58) 621-61-35;

⇨ **Edukacyjna Klinika Centrum Arrupe.** Poradnia Profilaktyki Uzależnień przy ul. Tatrzańskiej 35, Gdynia tel.: (058) 620-66-90, całodobowy telefon interwencyjny: (600) 016-059

⇨ **placówki oświatowe,**

⇨ **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej** w Gdyni, ul. Grabowa 2,

⇨ **Zespół Placówek Specjalistycznych im. K. Lisieckiego „Dziadka"** w Gdyni, w strukturze którego są;

- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
- Ognisko Wychowawcze
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego
- Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny dla Rodzin i Dzieci z FAS,

⇒ **Ośrodek Interwencji Kryzysowej** prowadzony przez Stowarzyszenie „Razem", ul. Biskupa Dominika 25, Gdynia ; całodobowy telefon interwencyjny *(0 58) 622-22-22,*

⇨ **Gdyński Ośrodek Sportu i Rekreacji,** ul. Olimpijska 5 Gdynia /kluby sportowe/

⇨ **Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni**

⇨ **organizacje pozarządowe:**

- Klub Kolarski Trek Gdynia
- Gdyńskie Abstynenckie Koło Rekreacyjno-Sportowe "Profit"
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży "Vitava"
- Gdyńskie Stowarzyszenie "Familia"
- Gdyńskie Stowarzyszenie Integracyjne "Promyk"
- Stowarzyszenie Społecznej Edukacji "Non Stop"

- Gdyńskie Stowarzyszenie "Familia"
- Stowarzyszenie "Razem" *(do czerwca 2009 r.)*
- Parafia p.w. Judy Apostoła
- Stowarzyszenie na rzecz Wspierania i Rozwoju Rodziny "Perspektywa"
- Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej "Mrowisko"
- Stowarzyszenie Rozwoju Zawodowego i Osobistego "Zielona Myśl"
- Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wsparcia Społecznego
-Fundacja „Szkwał"
- Stowarzyszenie Św. Mikołaja Biskupa.

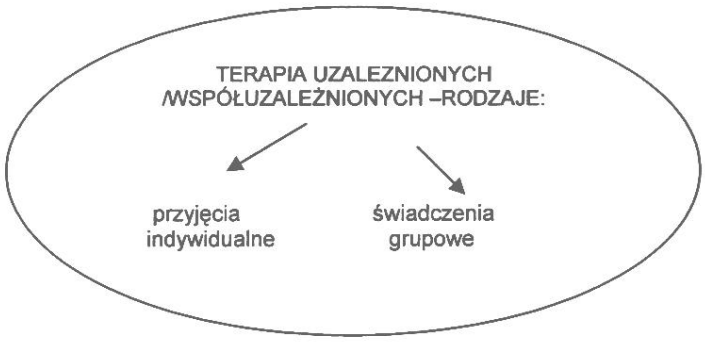
Równie aktywnie w realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii uczestniczyły:

- ⇨ **Komenda Miejska Policji,**
- ⇨ **Straż Miejska**
- ⇨ **SPZOZ Miejska Stacja Pogotowia Ratunkowego i szpitale** *funkcjonujące na terenie Gdyni .*

IV. DOSTĘPNOŚĆ DO LECZENIA I FORMY TERAPII

1. Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia (PTUAiW) z siedzibą przy ul. Reja 2A, Gdynia , znajduje się w strukturze Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Gdyni, tel. (58) 621-61-35; przychodnia czynna jest codziennie od *poniedziałku do piątku w godz.* 8^{00}- 19^{0}; składa się z następujących komórek organizacyjnych:

a) Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
b) Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu

Zakres usług PTUAiW obejmuje:

- Leczenie, terapię uzależnionych
- Leczenie, terapię rodzin (współuzależnionych)
- Terapię młodzieży, prowadzenie grup gimnazjalnych
- Terapię wakacyjną
- Konsultacje dla nauczycieli, pedagogów, rodziców mających kłopoty wychowawcze z dziećmi i młodzieżą
- Szkołę dla Rodziców
- Informację o pomocy
- Szkolenie pracowników Ośrodka
- Porady prawne – *wtorek: 16^{30}- 19^{00} , czwartek: 16^{30}- 18^{00}*

Pacjenci przyjmowani są na bieżąco, nie ma kolejki oczekujących na pierwszą wizytę.

2. Edukacyjna Klinika Centrum Arrupe. Poradnia Profilaktyki Uzależnień przy ul. Tatrzańskiej 35, Gdynia tel.: (058) 620-66-90;
   Przychodnia czynna jest od *poniedziałku do piątku w godz. 10^{00}- 20^{00}.*
   Istnieje również możliwość rejestracji telefonicznej od *poniedziałku do piątku w godz. 12^{00}- 16^{00}.*

   Zakres usług obejmuje:

   - Terapię indywidualną i grupową
   - Zajęcia socjoterapeutyczne
   - Konsultacje i porady indywidualne .

3. Zespół Placówek im. Kazimierza Lisieckiego „Dziadka" z siedzibą przy ul. Wejherowskiej 65 w Gdyni. Jest to wielofunkcyjna placówka opiekuńczo-wychowawczą, w skład której wchodzą:
   - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie - ośrodek jest nastawiony przede wszystkim na diagnozę problemu krzywdzenia dziecka oraz na

udzielanie specjalistycznej pomocy ofiarom przemocy. Realizowany jest również program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy.

- Ognisko Wychowawcze - pełni funkcję profilaktyczną, reintegracyjną i socjalizacyjną wobec rodzin zaburzonych w spełnianiu swych funkcji. Do Ogniska przyjmowane są dzieci od 7 do 13 r.ż. oraz w sytuacjach szczególnych młodzież z klas gimnazjalnych.
- Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego - obejmuje swym działaniem młodzież w wieku gimnazjalnym między 12 a 15 r.ż. zagrożoną demoralizacją. Osoby te najczęściej są pod opieką kuratorów sądowych i postanowieniem sądowym umieszczane są w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych lub w młodzieżowych ośrodkach socjalizacyjnych.
- Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny dla Rodzin i Dzieci z FAS – koncentruje swe działania bezpośrednio na dzieciach z zespołem płodowym (FAS).

3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Stowarzyszenie „Razem", ul. Biskupa Dominika 25, Gdynia , tel. *(0 58) 622-22-22.* Nadzór merytoryczny nad stowarzyszeniem sprawuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni . Ośrodek funkcjonuje całodobowo przez cały rok. Oferta pomocy adresowana jest do wszystkich mieszkańców Gdyni znajdujących się w sytuacjach zagrażających zdrowiu i życiu (próby samobójcze, klęski żywiołowe, przemoc), w obliczu innych poważnych zagrożeń i kryzysów (nadużycie seksualne, uzależnienie) lub sytuacjach trudnych psychologicznie (np. strata bliskiej osoby, przebyty rozwód, problemy w porozumiewaniu się z innymi, bezrobocie).

   Zakres działań placówki obejmuje:

   - konsultacje psychologiczne, pedagogiczne (w postaci spotkań indywidualnych),
   - porady prawnika (tylko dla klientów OIK)
   - terapię krótkoterminową (do 12 spotkań),
   - spotkania grupowe,
   - zapewnienie doraźnego schronienia w hostelu.

V. REALIZACJA GMINNYCH PROGRAMÓW:

W ramach gminnych programów realizowane są zadania z zakresu profilaktyki uzależnień. Profilaktyka jest jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Odpowiednie działania profilaktyczne mają na celu zapobieganie pojawianiu się niekorzystnych zjawisk w konkretnej społeczności. Jest to optymalny sposób hamowania rozwoju lub ograniczania zjawisk uznanych za dolegliwe społecznie. Trudno jest wyodrębnić i rozgraniczyć w obszarze profilaktyki I-rzędowej i II – rzędowej działania z zakresu zapobiegania alkoholizmowi od działań związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniu od środków psychoaktywnych. Inicjatywy poświęcone w/w. tematyce – szczególnie na poziomie profilaktyki pierwszorzędowej - wzajemnie się zazębiają i uzupełniają. Stąd przedstawione niżej działania występują zarówno w *Raporcie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* oraz w *Raporcie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.* Realizacja powyższych zadań finansowana jest z wpływów pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych Rozdz. 85154 *„Przeciwdziałanie alkoholizmowi"*[2]. Szczegółowy podział środków finansowych wydatkowanych w 2010 r. na realizację zadań przedstawiony jest na stronach 57-58 niniejszego raportu w części pod tytułem: *Informacja o kosztach realizacji GPPiRPA.*

Różnorodność oddziaływań profilaktycznych zależna jest od grupy odbiorców (adresatami byli uzależnieni, rodziny uzależnionych, ogół ludności). Stosownie do wskazanej grupy uczestników realizowano zadania w trzech, niżej wymienionych, obszarach, tj.:

1.PROFILAKTYKA I-RZĘDOWA

Zasadniczym celem profilaktyki I-rzędowej jest podniesienie świadomości społecznej poprzez zapobieganie używaniu środków uzależniających w szczególności przez dzieci i młodzież oraz kreowanie alternatywnych form spędzania czasu przez tę grupę społeczną, promowanie zdrowego stylu życia.

---

[2] art. 18^2 *Ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*: „Dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18^1 oraz dochody z opłat określonych w art. 11^1 wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Gminnych Programów, o których mowa w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, i nie mogą być przeznaczane na inne cele.

❖ Realizacja programów profilaktycznych na terenie szkół oraz poza obszarem szkolnym .

Skalę działań prowadzonych przez Miasto Gdynia w 2010 r. w ramach profilaktyki I-rzędowej z uwzględnieniem podziału na obszar szkolny i pozaszkolny przedstawia poniższa tabela .

Tabela nr 7: Liczba uczestników działań szkolnych i pozaszkolnych prowadzonych w Gdyni ramach profilaktyki I-rzędowej w 2010 r.

	Działania prowadzone w szkołach	Działania prowadzone poza szkołami	Ogółem
a) Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami - UCZESTNICTWO	52 292	8 002	60 294
b) Liczba dorosłych objętych działaniami - UCZESTNICTWO	8 364	585	8 949
c) Liczba placówek	64	2	66
d) Liczba realizowanych programów	64	42	106
e) Liczba organizacji pozarządowych realizujących działania	-	43	43

⇒ *Programy realizowane w szkole* :

Szkoła jest środowiskiem silnie oddziaływującym i prowadzenie na jej terenie programów profilaktycznych jest szczególnie istotne. Działania te obejmują nie tylko uczniów, ale również pedagogów i rodziców.

Szkoły realizują programy profilaktyki jako zadanie statutowe. Celem szkolnych programów profilaktyki jest kształtowanie charakteru, kreatywności, umiejętności interaktywnych oraz przygotowanie do odpowiedzialnego życia. Programy te uwzględniają wszystkie zagadnienia dotyczące profilaktyki:

- Dostarczają informacji o przyczynach i skutkach zachowań ryzykownych,;
- Rozwijają umiejętności społeczne, stosują aktywne formy pracy z uczniem, rozpoznają zagrożenia, zapewniają tworzenie właściwych relacji;
- Rozwijają i kształtują zainteresowania, zaspokają potrzeby sukcesu;
- Placówki oświatowe opracowują wewnętrzne procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych, zasady interwencji profilaktycznej;

- Sprzyjają zaangażowaniu rodziców w działania szkoły, zapewniają rozwój samorządności uczniowskiej.

Doboru tematycznego i zakresu poszczególnych zadań szkoły dokonywały w oparciu o diagnozę zagrożeń środowiskowych i szkolnych, a także aktywną współpracę z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi .

Ogółem w 2010 r. w programach profilaktycznych realizowanych na terenie gdyńskich placówek oświatowych uczestniczyło 52 292 uczniów[3], w tym:

- 28 257 stanowili uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów
- 24 035 – uczniowie szkół średnich .

Poza uczniami beneficjentami programów profilaktyki I-rzędowej byli również dorośli tj.: rodzice, pedagodzy , nauczyciele – ogółem 8 364 osób.

Realizatorami prowadzonych działań byli psychologowie i pedagodzy szkolni, wychowawcy, pielęgniarki szkolne, policja, pracownicy SANEPID-u , poradni psychologiczno-pedagogicznych, Straży Miejskiej, terapeuci z poradni uzależnień . Stosowano różne formy przekazu – warsztaty, prelekcje multimedialne, przedstawienia teatralne, filmy, pogadanki, konkursy teatralne/ plastyczne .

Między innymi realizowano programy pod nazwą:

„Trzymaj formę"
„Stres pod kontrolą"
„Dopalacze – fakty i mity"
„Żyj na piątkę"
„Dzień bez papierosa"
„Bądźmy razem"
„Wybierz życie"
„Wybierz życie – pierwszy krok"
„Asertywność – sztuka mówienia NIE"
„Mądrze wybieram"
„Żyje bez ryzyka AIDS"
„Narkotykom STOP"
„Odpowiedzialność karna młodzieży"
„Autoprezentacja"
„Samoocena" .

Programy szkolne uwzględniają niemal wszystkie zagadnienia dotyczące szeroko rozumianej profilaktyki społecznej w tym profilaktyki uzależnień dostosowując je do wieku uczniów, specyfiki środowiska szkolnego i domowego, rozpoznanych zagrożeń przy wykorzystaniu zasobów kadrowych.

[3] Jeden uczeń uczestniczył w kilku projektach.

Analiza sprawozdań szkolnych wykazała, że:

- Nauczyciele doskonalą swoje umiejętności poprzez aktywny udział w różnorodnych formach doskonalenia zawodowego z zakresu profilaktyki pierwszorzędowej.
- Szkoły wykazują aktywność w poszukiwaniu atrakcyjnych dla uczniów form realizacji zajęć profilaktycznych.
- W realizację programów profilaktyki włączani są rodzice. Rodzicom oferuje się różnorodne formy współpracy tj: prelekcje , pogadanki, warsztaty dotyczące rozwoju umiejętności wychowawczych, aktualnych zagrożeń cywilizacyjnych, poznawania zachowań i reakcji typowych dla rozpoznawania zachowań mogących budzić niepokój i wymagających specjalnych działań odpowiednich do wieku.
- Nowopowstające programy profilaktyczne dostosowują treść i zadania do pojawiających się nowych zagrożeń środowiskowych i szkolnych.

Wśród efektów uzyskanych poprzez realizację szkolnych programów profilaktycznych należy w szczególności wymienić:

- Kształtowanie postaw aprobowanych społecznie (nie próbuję / nie zażywam, nie palę).
- Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom z rodzin zagrożonych patologią społeczną.
- Uświadomienie zagrożeń wynikających z kontaktu ze środkami psychoaktywnymi, ryzykownymi zachowaniami seksulanymi.
- Kształtowanie zachowań prozdrowotnych.
- Nabycie przez dzieci, młodzież umiejętności konstruktywnego rozwiązywania konfliktów .
- Rozwijanie umiejętności zachowań asertywnych w sytuacjach trudnych.

W ramach współpracy z gdyńskimi placówkami oświatowymi Edukacyjna Klinika Centrum Arrupe. Poradnia Profilaktyki Uzależnień .prowadziła zajęcia dla młodzieży ze szkół ponadgimnazjlnych. Edycja programu rozpoczęła się w marcu 2010 roku i trwała do czerwca 2010. Spotkania z młodzieżą były prowadzone 2 x w miesiącu, trwały 2 godziny. W zajęciach wzięły udział ogółem 32 osoby w wieku od 16 do 21 lat. Zajęcia prowadziło 2 psychologów.

Zgodnie z założeniami pierwszorzędowej profilaktyki uzależnień głównym celem zajęć dla młodzieży było dążenie do zapobiegania pojawienia się problemów związanych z używaniem i nadużywaniem środków uzależniających. Cel ten realizowano poprzez zaproponowanie młodym ludziom alternatywnej, a zarazem konstruktywnej formy spędzania wolnego czasu, umożliwienie rozwoju zainteresowań oraz zdolności interpersonalnych, takich jak: asertywność, komunikacja, bądź techniki lepszego radzenia sobie ze stresem.

Na terenie gdyńskich szkół kontynuowano wspólnie z Komendą Miejską Policji w Gdyni – Gdyński Policyjny Program Prewencyjny „Bezpieczna przystań Gdynia". Głównym założeniem programu jest stworzenie warunków do bezpiecznego funkcjonowania szkoły wolnej od zagrożeń. W ramach funkcjonowania tzw. patroli szkolnych koncentrowano się na problemach eliminowania sprzedaży alkoholu nieletnim, palenia przez nich papierosów, możliwości nabycia tzw. dopalaczy, a także przeciwdziałaniu bójkom i wymuszeniom. Wśród elementów projektu należy wymienić następujące działania:

- ✓ „NASZA MŁODOŚĆ BEZ NARKOTYKÓW, ALKOHOLU I PRZEMOCY, czyli najprawdziwsza prawda w satyrze, jak się bawimy jak się uczymy". Ważnym przedsięwzięciem edukacyjnym było zorganizowanie dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, a także świetlic socjoteraputycznych, ognisk wychowawczych oraz Gdyńskiego Ochotniczego Hufca Pracy X edycji małych form teatralnych. Celem tego przedsięwzięcia jest propagowanie kreatywnych form spędzania czasu wolnego przez młodzież jako alternatywy dla agresywnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących wśród młodych ludzi. Patronat honorowy objął Prezydent Miasta Gdyni, podobnie jak w latach wcześniejszych. Każdy z uczestników otrzymał pamiątkowy dyplom, a najlepsze zespoły, aktorzy i autorzy scenariusza - atrakcyjne nagrody.
- ✓ W ramach „DNI OTWARTYCH", w których wzięło udział 700 uczniów gdyńskich szkół zwiedzano siedzibę KMP w Gdyni, zapoznawano się ze specyfiką oraz zakresem poszczególnych zadań na poszczególnych stanowiskach pracy. Goście mieli także możliwość obejrzenia sprzętu policyjnego, przyjrzenia się pracy policjantów na stanowiskach monitoringu i dowodzenia, zaś podczas zabaw i konkursów organizowanych przez funkcjonariuszy Policji przypominano podstawowe zasady bezpieczeństwa na drodze.
- ✓ „SPOTKANIA EDUKACYJNE" - prowadzono systematyczne prelekcje dla młodzieży, spotkania z rodzicami, nauczycielami, pedagogami, z młodzieżą ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych poświęcone szeroko rozumianemu bezpieczeństwu. Przeprowadzono 429 spotkań z młodzieżą oraz 318 z pedagogami. Każdorazowo na spotkaniach przekazywano materiały z zakresu prewencji.

Oprócz wymienionych inicjatyw na terenie wybranych szkół policja po raz czwarty

realizowała program pt. „POLICYJNA FOCZKA UCZY ZASAD BEZPIECZEŃSTWA", adresowany do dzieci klas I szkół podstawowych.

Zakres tematyczny programu koncentrował się na treściach dotyczących bezpieczeństwa w czasie drogi do szkoły, ostrożności w kontaktach z obcymi, bezpieczeństwa w domu i na podwórku. Omawiano niebezpieczeństwa czyhające na dzieci na podwórku zimą i latem, a także bezpieczne postawy wobec zwierząt.

Każde dziecko w chwili rozpoczęcia programu otrzymało książeczkę pt. „Policyjna foczka uczy zasad bezpieczeństwa", zeszyt ćwiczeń oraz maskotkę policyjną foczkę o imieniu „Gdynka – Ostrzeżynka".

W sumie „Policyjną foczką..." w roku szkolnym 2009/2010 objęto ok. 2500 gdyńskich pierwszoklasistów.

W maju 2010 r. podsumowano III edycje programu na terenie Gdyńskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji .Zorganizowano miejski finał, w którym wzięło udział 6 najlepszych drużyn wyłonionych ze wszystkich gdyńskich szkół. Jedną z nagród była wycieczka dla wszystkich finalistów do helskiego fokarium.

We wrześniu 2010 r. rozpoczęto uroczyście IV edycję programu. Na potrzeby rozpoczętej edycji programu zmodyfikowano podręcznik oraz zeszyt ćwiczeń dla dzieci.

Programem objęto ponownie wszystkich uczniów klas I szkół podstawowych publicznych, jak i niepublicznych, jak również 2 szkoły specjalne. Ogółem ok. 2500 tysiąca dzieci.

Działania z zakresu profilaktyki I-rzędowej prowadzili również w porozumieniu ze szkołami funkcjonariusze Straży Miejskiej. W 2010 r. przeprowadzili szereg prelekcji poświęconych zagadnieniu nadużywania środków psychoaktywnych i alkoholu. Zorganizowano w 45 klasach w różnych placówkach w Gdyni prelekcje pt. *„Szkodliwość wynikająca z picia alkoholu, palenia papierosów i używania innych środków odurzających"*. Temat ten był również omawiany w trakcie spotkań z mieszkańcami Gdyni, które odbyły się na terenie Ośrodka Pomocy Rodzinie .

Wspólnie z policjantami funkcjonariusze Straży Miejskiej realizowali program pn. „Bezpieczna przystań Gdynia", mający na celu przeciwdziałanie demoralizacji nieletnich, jak i przeciwdziałanie przemocy w szkole. Straż Miejska prowadziła stałą współpracę i wymianę informacji na temat zjawisk patologicznych z dzielnicowymi Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz kuratorami sądowymi ds. nieletnich, przedstawicielami policji oraz innymi instytucjami wykonującymi zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

⇒ *Zajęcia realizowane poza szkołą*

Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania Dzieci i Młodzieży „Vitava" prowadziło w 2010 r.:

- Młodzieżowe Warsztaty Środowiskowe z przeznaczeniem dla dzieci i młodzieży wieku 12-18. Celem realizatorów było rozbudzenie aktywności poprzez zajęcia teatralne, edukacyjne, sportowe i turystyczne. Ogółem w programie uczestniczyło 30 osób;
- realizowało zadanie pn. „Prowadzenie psychologiczno-pedagogicznego punktu konsultacyjnego". W ramach projektu w 2010 r. udzielono informacji i wsparcia ok. 200 osobom - dzieciom, młodzieży i dorosłym, a także całym rodzinom w zakresie pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Dla zainteresowanych klientów Punktu, w szczególności młodzieży, prowadzono również warsztaty interpersonalne.

W 2010 r. w realizację działań z zakresu profilaktyki uzależnień zaangażowane były również gdyńskie rady dzielnic, tj.:

Rada Dzielnicy Chylonia realizowała projekt pn. „Aktywni Pozytywni" . Celem zadania było zintegrowanie gdyńskich rodzin poprzez zaangażowanie i uczestnictwo w imprezach kulturalno-sportowych, promowanie idei zdrowotnych i pomoc w rozwijaniu talentów i pasji. W programie uczestniczyło ok. 1500 dzieci i młodzieży.

Rada Dzielnicy Karwiny prowadziła „Klub Aktywnego Nastolatka". Celem przedsięwzięcia było zmotywowanie uczestników zajęć (11-12 r. ż.) do aktywności, uczenie zachowań społecznych poprzez bycie w grupie, wyjścia w plener, do teatru, wycieczki, zabawy. Ogółem z programu skorzystało ok. 40 osób.

Rada Dzielnicy Kamienna Góra/ Wzgórze Św. Maksymiliana zorganizowała dla uczniów szkoły podstawowej oraz młodzieży projekt pn. „Warsztaty po godzinach". Celem programu było kształtowanie postaw związanych ze zdrowym stylem życia, integracja z grupa rówieśniczą poprzez prowadzenie warsztatów teatralnych, ogólnorozwojowych, muzyczno-filmowych i zajęć sportowych. Ogółem w programie uczestniczyło ok. 400 osób.

Rada Dzielnicy Dąbrowa realizowała projekt pod nazwą: „Teatr piosenki i tańca" przeznaczony dla dzieci i młodzieży w przedziale od 10 r.ż. do 25 r. ż. . Celem warsztatów artystycznych było przygotowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym dzieci i młodzieży, zaangażowanie dzieci nieśmiałych, mających trudności z wyrażaniem emocji, wyzwalanie postaw kreatywnych.

⇒ *Zajęcia rekreacyjno-sportowe, inne alternatywy spędzenia czasu wolnego*

Realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie organizacji w 2010 r. w Gdyni imprez sportowo-rekreacyjnych zajmował się Młodzieżowy Dom Kultury. Zorganizował na terenie hal namiotowych oraz obiektach sportowych przy MDK 3 festyny w terminach 01.06.2010 r., 15.06.2010 r., 01.10.2010 r. z przeznaczeniem dla dzieci i młodzieży w wieku od 4 r.ż. do 18 r.ż. Celem festynów była popularyzacja czynnego i aktywnego spędzania czasu wolnego oraz zdrowego, sportowego stylu życia. Ogółem w imprezach uczestniczyło ok. 1800 osób.

Znaczącą rolę w prowadzeniu działań z zakresu profilaktyki I-rzędowej na terenie Miasta Gdyni pełni Gdyński Ośrodek Sportu i Rekreacji. W 2010 r. otrzymał dotację na realizację zadań gminy w zakresie sportowego szkolenia dzieci i młodzieży z terenu Gdyni oraz organizacji na terenie miasta imprez sportowych. Celem zajęć była integracja środowisk, wskazanie różnych możliwości i form spędzania wolnego czasu. Ogółem w 2010 r. - w ramach w/wymienionego zadania - zawarto z 35 organizacjami sportowymi umowy na realizację 35 projektów. W ramach powyższego organizacje prowadziły systematyczne szkolenia w 24 dyscyplinach sportowych, organizowały i uczestniczyły w zawodach sportowych, organizowały w okresie ferii zimowych i wakacji letnich obozy sportowe. Działaniem objęto ok. 4000 osób.

Tabela nr 8: *Zestawienie podmiotów realizujących w na terenie Gdyni 2010 r. zadanie z zakresu profilaktyki I-rzędowej poprzez aktywność sportową*

L.p.	Nazwa organizacji	Nazwa zadania
1	Gdyński Klub Motorowy BAŁTYK	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie sportu motorowego
2	Gdyńskie Towarzystwo Koszykówki	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie koszykówki
3	Hokejowy Uczniowski Klub Sportowy	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie hokeja na lodzie
4	Klub Karate Tradycyjnego	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie sztuki walki - karate tradycyjne
5	Klub Lekkoatletyczny GDYNIA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie lekkiej atletyki
6	Klub Sportowy DELFIN Gdynia	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie pływania
7	Klub Sportowy ŁĄCZPOL	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki ręcznej
8	Klub Sportowy MAXIMUS	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie kick-boxingu

9	Koleżeńsko Amatorskie Towarzystwo Sportowe ALPAT	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki siatkowej
10	Miejski Klub Żeglarski ARKA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie żeglarstwa
11	PTTK Zarząd Oddziału Marynarki Wojennej przy Klubie Marynarki Wojennej	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie pływania i pływania w płetwach
12	Rugby Club ARKA Gdynia	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie rugby i rugby 7
13	Stowarzyszenie Gimnastyki Artystycznej	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie gimnastyki artystycznej
14	Stowarzyszenie Inicjatywa ARKA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki nożnej
15	Stowarzyszenie Klub Sportowy BAŁTYK	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki nożnej
16	SZTORM Gdynia	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki nożnej
17	Tenisowy Klub Sportowy ARKA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie tenisa
18	Uczniowski Klub Sportowy AZYMUT 45	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie biegu na orientację i radioorientacji sportowej
19	Uczniowski Klub Sportowy CHYLONIA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży zakresie koszykówki i piłki siatkowej w ramach zajęć rekreacyjnych
20	Uczniowski Klub Sportowy CISOWA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki nożne, piłki ręcznej, piłki siatkowej oraz judo
21	Uczniowski Klub Sportowy GALEON	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie judo
22	Uczniowski Klub Sportowy GDYŃSKA AKADEMIA ŻEGLARSTWA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie żeglarstwa
23	Uczniowski Klub Sportowy ISKRA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki nożnej
24	Uczniowski Klub Sportowy JANTAR	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie gimnastyki artystycznej
25	Uczniowski Klub Sportowy KAR-DO Gdynia	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki ręcznej
26	Uczniowski Klub Sportowy OMEGA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie koszykówki piłki siatkowej
27	Uczniowski Klub Sportowy OPTY	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie judo
28	Uczniowski Klub Sportowy ORLIK	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie tenisa stołowego i piłki siatkowej
29	Uczniowski Klub Sportowy SOKÓŁ	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie boksu
30	Uczniowski Klub Sportowy TREFL	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie piłki siatkowej
31	Uczniowski Klub Sportowy ZŁOTY TUR	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie siłowania na ręce
32	Uczniowski Klub Żeglarski OPTI CWM	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie żeglarstwa

33	Wojskowy Klub Sportowy FLOTA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie: kolarstwa, pływania, tenisa, podnoszenia ciężarów, rugby 7, sztuki walki -ju jitsu, biegu na orientację, judo, strzelectwa sportowego oraz lekkiej atletyki
34	Yacht Klub POLSKI GDYNIA	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie żeglarstwa
35	Yacht Klub STAL Gdynia	Sportowe szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie żeglarstwa

Źródło: Gdyński Ośrodek Sportu i Rekreacji

W realizacji *Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii* w obszarze profilaktyki I-rzędowej w zakresie aktywności sportowej uczestniczyły także organizacje pozarządowe. Wykonawcy projektów zostali wybrani przez Gminę w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. Nr 96 poz. 873 z późn. zmianami z 24.04.2003 r.). W 2010 r. zrealizowano następujące zadania:

- Klub Kolarski Trek Gdynia, program pod nazwą: *„Uwierzyć w siebie"* – beneficjentami programu były osoby powyżej 18 roku życia. Ogółem z zadania skorzystało 30 osób.
- Fundacja SZKWAŁ, program pod nazwą: *„Morze dla Młodzieży"* – celem programu była integracja i aktywizacja osób zagrożonych uzależnieniami poprzez uprawianie żeglarstwa. Ogółem w programie uczestniczyło 25 osób.
- Gdyńskie Stowarzyszenie Abstynenckie Koło Rekreacyjno – Sportowe „Profit" , program pod nazwą: *„Gry sportowe, jako forma wspierania abstynencji i wychodzenia z uzależnienia od alkoholu oraz udział w Turnieju Piłki nożnej połączonym z festynem rodzinnym w Nowym Mieście Lubawskim"* – w przedsięwzięciu uczestniczyło 25 osób powyżej 18 roku życia.
- Gdyńskie Stowarzyszenie Abstynenckie Koło Rekreacyjno – Sportowe „Profit" , program pod nazwą: *„Gdyńska Abstynencka Liga Piłki Nożnej sezon 2010"* – w zadaniu ogółem uczestniczyło ok. 200 osób powyżej 18 roku życia.

❖ Informacja o pomocy

Informacja o pomocy, wskazanie miejsc, gdzie można uzyskać profesjonalne świadczenia leczniczo-terapeutyczne, edukacja na temat uzależnień to obszar działania profilaktyki I-rzędowej. W 2010 r. podjęto następujące działania:

1. Wydrukowano ulotki i broszury informacyjne o ofercie OPiTU, w tym PTU (Chrzanowskiego 3/5) w zakresie pomocy dla osób uwikłanych w przemoc - zakupiono książki i broszury dla pacjentów Przychodni Terapii Uzależnień;

2. W dziale Dziennnika Bałtyckiego „Na zdrowie" zamieszczono ogłoszenie informacyjne o ofercie OPiTU i poradni działającej w ramach ośrodka;
3. Tablica informacyjna o ofercie OPiTU znajdowała się również na dworcu PKP Gdynia Główna do czerwca 2010 r.
4. W bezpłatnym tygodniku Rady i Prezydenta Miasta Gdyni „Ratuszu" co dwa tygodnie (z przerwą wakacyjną) ukazywał się cykl artykułów edukacyjnych „Trzeźwo myśląc " .
5. Zakupiono książki i broszury dla pacjentów Przychodni Terapii Uzależnień.

❖ Szkolenia grup zawodowych z zakresu problematyki uzależnień

W 2010 roku OPiTU przeprowadził: spotkania informacyjno-szkoleniowe dla różnych grup zawodowych, które w swojej pracy mają bezpośredni kontakt z osobami wymagającymi skutecznych oddziaływań w zakresie profilaktyki i/lub terapii związanej z problemami uzależnień.

Uczestnikami spotkań byli: kuratorzy społeczni pionu karnego i rodzinnego (6 spotkań, łącznie 121 osób), policjanci (5 spotkań, łącznie 58 osób), pracownicy MOPS (6 spotkań, łącznie 127 osób) .

Tematem spotkań było pogłębienie wiedzy nt substancji psychoaktywnych, uzależnienia, współuzależnienia oraz informacji o formach pomocy oferowanych przez OPiTU. Z pracownikami MOPS omówiono problem zakresów pomocy „wspólnym podopiecznym". Uczestnicy spotkań podziękowali Ośrodkowi za podjęcie inicjatywy dotyczącej współpracy i wyrazili chęć jej kontynuowania, podkreślając szczególną wagę wymiany informacji dotyczącej wzajemnej działalności oraz dokształcania pracowników. Osiągnięto bardzo ważny cel, jakim było:

- przekazanie pracownikom odpowiednich placówek informacji o zakresie i rodzaju sposobów udzielania pomocy przez OPiTU (a nie tylko przedstawienie oferty Ośrodka),
- wypracowywanie zasad skutecznej współpracy w zakresie pomagania osobom zagrożonym lub dotkniętym uzależnieniami.

W grudniu w siedzibie Urzędu Miasta Gdyni zorganizowano II seminarium dla pedagogów i psychologów gdyńskich szkół ponadpodstawowych nt. *„Dobra profilaktyka i terapia uzależnień a szkoła"*, w którym wzięły udział **52** osoby. Seminarium zorganizowała i poprowadziła kadra Przychodni Terapii Uzależnień z pomocą

Wydziału Zdrowia. Program II seminarium był odpowiedzią na zapotrzebowanie, jakie wystosowali uczestnicy I seminarium, które odbyło się w 2009 roku. Seminarium obejmowało takie zagadnienia jak: funkcjonowanie dziecka w rodzinie z problemem uzależnienia; po czym poznać, że uczeń używa substancji psychoaktywnych; co to jest terapia uzależnień-fakty i mity; aktualna wiedza o dopalaczach oraz zjawisko odurzania się młodzieży lekami bez recepty (prelegent: dr Livian Nowak-Banasik, Pomorskie Centrum Toksykologii), skuteczne narzędzia motywowania do pracy nad zmianą. Na prośbę Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej z Gdyni pracownik Stacji przeprowadził prelekcję nt. kompetencji PSS-E w walce z dopalaczami. Uczestnicy seminarium w ankiecie ewaluacyjnej dobrze ocenili użyteczność i atrakcyjność programu merytorycznego oraz organizację szkolenia- zwłaszcza miejsce szkolenia oraz materiały konferencyjne. Uczestnicy zaproponowali także tematy i zagadnienia, które chcieliby, aby znalazły się na kolejnych seminariach.

Wnioskowano o poszerzenie poruszanych tematów o zjawiska uzależnienia od internetu, prostytucji nieletnich, depresji nieletnich, zaburzeń odżywiania, profilaktyki przemocy a także motywowania do podjęcia terapii, jak prowadzić diagnozę zjawiska używania substancji psychoaktywnych , jak tworzyć efektywne programy profilaktyczne ?

W okresie od stycznia do lutego 2010 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował szkolenie w ramach gdyńskiego Gminnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego - FAS (Alkoholowy Zespół Płodowy). Celem projektu było pogłębienie wiedzy z zakresu tematyki FAS szerokiego grona specjalistów w mieście, tj.: pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pracowników Rodzinnych Domów Dziecka i placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziców zastępczych. Odbyło się 5 spotkań *(warsztaty część I i II)*, w których ogółem uczestniczyło 84 osób).

W styczniu 2010 r. przeprowadzono wykład również poświęcony tematyce FAS. Adresatami projektu byli: lekarze, pielęgniarki, pracownicy służby zdrowia, pedagodzy, psychologowie, nauczyciele i kuratorzy sądowi. Ogółem odbyły się 3 spotkania, w których uczestniczyło 143 osób. Z grupy uczestników – na podstawie przeprowadzonych ankiet – wytypowano osoby chętne do uczestnictwa w 3 grupach warsztatowych (w warsztatach – część I uczestniczyły 63 osoby, w części II – 46 osób)[4].

[4] Więcej informacji na temat działań w zakresie FAS na stronie nr 37 niniejszego raportu.

Ponadto na potrzeby realizacji kampanii „Każda ilość alkoholu zagraża Twojemu dziecku" wydrukowano plakaty ulotki – *załącznik nr 1* .

2. PROFILAKTYKA II-RZĘDOWA

Profilaktyka II-rzędowa koncentruje się na ujawnieniu osób o najwyższym ryzyku uzależnienia od alkoholu oraz udzielaniu tym osobom pomocy w redukcji tego ryzyka i ograniczania szkód zdrowotnych.

Szkody zdrowotne dotyczą nie tylko osób nadużywających alkohol, ale także ich rodzin. Dzieci, bliscy osób dotkniętych problemem narkomanii doświadczają poczucia niepokoju, strachu, zmienności nastrojów uzależnionego. Często żyją w stanie ciągłego stresu, co staje się przyczyną występowania u nich zaburzeń związanych z przystosowaniem się do rzeczywistości , a określonych jako współuzależnienie.

Zasięg działań prowadzonych na terenie Gdyni w 2010 r. w ramach profilaktyki II rzędowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 9: Liczba uczestników projektów szkolnych i pozaszkolnych z zakresu profilaktyki II-rzędowej w 2010 r.

	Działania prowadzone poza szkołami[5]	Działania prowadzone w szkołach	Ogółem[6]
a) Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami	300	183	483
b) Liczba dorosłych objętych działaniami	-	-	-
c) Liczba placówek	11	5	16
d) Liczba programów	11	5	16
e) Liczba organizacji pozarządowych realizujących działania	9	4	13

Powyższa tabela ukazuje skalę działań prowadzonych przez Miasto .

Ważną rolę w procesie pomagania dzieciom z rodzin zagrożonych uzależnieniami w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych , niedostosowanych społecznie odgrywają m.in. świetlice socjoterapeutyczne jako placówki dziennego wsparcia.

Realizowane programy wczesnej interwencji w świetlicach koncentrują się na takich formach pomocy dzieciom i młodzieży doświadczonych trudnościami, które pomogą zapobiec powstaniu poważnych zaburzeń, uczą podstawowych umiejętności społecznych.

Głównymi zadaniami świetlic socjoterapeutycznych są:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom

[5] Programy m.in. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, klubach młodzieżowych, poradniach

- zapewnienie terapii wychowawczej zapobiegającej uzależnieniom
- wdrażanie do prawidłowego pełnienia ról społecznych
- łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie m.in. poprzez budowanie poczucia własnej wartości, pomoc w komunikacji z najbliższym otoczeniem oraz budowanie samoświadomości dotyczących mocnych i słabych stron u dziecka
- kompensowanie zaburzeń sfery emocjonalnej, społecznej i kulturowej
- pomoc w odrabianiu zadań domowych celem wyrównania braków w poziomie wiedzy szkolnej
- stwarzanie warunków do samorealizacji
- uczenie odmowy sięgania po narkotyki, alkohol i papierosy
- stwarzanie warunków do nabywania umiejętności interpersonalnych oraz integrowanie uczestników grupy
- nauka prawidłowego organizowania czasu wolnego
- właściwe podejmowanie decyzji związanych z zdrowym stylem życia
- rozwijanie prawidłowych zachowań w życiu codziennym
- zapewnienie dzieciom posiłku
- wspieranie rodziców w procesie wychowawczym poprzez indywidualne konsultacje

Wykaz adresów świetlic socjoterapeutycznych działających w Gdyni:

a) *przy ul. Widnej 8, prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Vitava"*
b) *przy ul. Wiczlińskiej 93, prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Vitava"*
c) *przy ul. Nagietkowej 73, prowadzona przez Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko"*
d) *przy ul. Abrahama 82, prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Vitava"*
e) *przy ul. Morskiej 89 ,prowadzona przez Gdyńskie Stowarzyszenie „Familia"*
f) *przy ul. Maciejewicza 11, prowadzona przez Gdyńskie Stowarzyszenie Integracyjne „Promyk"*
g) *przy ul. Żeglarzy 5, prowadzona przez Stowarzyszenie Społecznej Edukacji „Non Stop"*

h) *przy ul. L.Staffa 10, prowadzona przez Gdyńskie Stowarzyszenie „Familia"*

i) *przy ul. Unruga 150, prowadzona przez Parafię p.w. Św. Judy Apostoła*

j) *przy ul. Chabrowej 43, prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania i Rozwoju Rodziny"Perspektywa"*

k) *przy ul. Cechowej 22, prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Wspierania i Rozwoju Rodziny"Perspektywa"*

l) *przy ul. Płk. Dąbka 52, prowadzona jest świetlica i Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej przez Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko"*

m) *przy ul. Opata □mrekowa 17, prowadzona jest świetlica i Ośrodek Profilaktyki Środowiskowej przez Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko"*

n) *przy ul. Cylkowskiego, prowadzona przez Stowarzyszenie Rozwoju Zawodowego i Osobistego „Zielona Myśl"*

o) *przy ul. Portowej 3, prowadzona przez Stowarzyszenie Regionalne Centrum Wsparcia Społecznego*

p) *przy ul. Mikołaja 1 prowadzona od 01.09.2010 r. przez Gdyńskie Stowarzyszenie Św. Mikołaja Biskupa*

Prace w świetlicy oparte są o stały plan pracy. Świetlice są czynne codziennie od poniedziałku do piątku w godz. od 13.00 do 19.00 .

Zaplanowana w 2010 r. na działalność 16 w/w placówek socjoterapeutycznych kwota wynosiła 1.763.760,- zł. Wydatkowano 1.763.214,- zł przyznanych środków finansowych, w tym na dożywianie przeznaczono 160.000 zł. Do świetlic uczęszczało ok. 430 dzieci. Ilość pracowników zaangażowanych w funkcjonowanie świetlicy: ok. 60 osób .

Wszystkie świetlice działają zgodnie z Zarządzeniem Prezydenta Miasta Gdyni Nr 10423/09/V/O z dnia 27.04.2009r., w którym określono ogólne zasady finansowania i kontraktowania świetlic socjoterapeutycznych.

Dzieci spędzają w świetlicy nie tylko wolny czas, ale uczestniczą w zajęciach terapeutycznych. W pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą są stosowane: terapia zajęciowa i socjoterapia (z wykorzystaniem elementów psychoterapii indywidualnej i grupowej). W obu tych formach pracy wykorzystywane są np. techniki i treningi interpersonalne (praca w kręgu, rundki), burza mózgów, twórczość plastyczna,

inscenizacje, odgrywanie scenek, gry i zabawy, majsterkowanie, uczestnictwo w zajęciach klubu filmowego.

Ponadto świetlice organizują zajęcia sportowo-rekreacyjne, wykorzystując najczęściej szkolne sale gimnastyczne i sprzęt sportowy. Placówki socjoterapeutyczne we współpracy z MOPS-em organizują dla dzieci i młodzieży wypoczynek letni i zimowy.

Niektóre świetlice prowadzą zajęcia weekendowe (w skali roku kilka weekendów) o charakterze turystycznym, sportowym, integracyjnym, kulturalnym. Organizowane są wspólne wyjścia, wyjazdy, zawody sportowe, urządzanie dyskotek.

W świetlicach socjoterapeutycznych pracę opiekuńczo-wychowawczą i zajęcia edukacyjne wspierają wolontariusze (w kilku placówkach działają studenci, wolontariusze z różnych krajów europejskich w ramach umowy podpisanej z Centrum Współpracy Młodzieży w Gdyni).

Organizacje prowadzące świetlice socjoterapeutyczne uczestniczą w ogólnopolskich, lokalnych lub stworzonych przez siebie programach, np.:

- ***„Razem Raźniej"*** – program organizowany przez PARPA skierowany do świetlic socjoterapeutycznych w całej Polsce. Program ma zintegrować środowisko zajmujące się dziećmi i młodzieżą pochodzącą z rodzin patologicznych; w ramach współpracy z PARPA świetlice otrzymują różne materiały edukacyjne oraz informacje np. na temat organizowanych konferencji;
- ***„Cała Polska Czyta Dzieciom"*** – ogólnopolski program skierowany do rodziców w celu zwiększenia zainteresowania dzieci książką i czytelnictwem, rozwijania więzi między rodzicami i dziećmi
- ***„Wyprawy z bajką"***- warsztaty mające na celu propagowanie czytania jako sposobu spędzania wolnego czasu
- ***„We Dwoje"*** – program oparty na założeniach ćwiczeń metodą W. Sherborne; jednak w przypadku świetlic praca nie odbywa się w kontakcie dorosły-dziecko, ale dziecko-dziecko; program ma na celu podnieść sprawność ruchową, intelektualną dziecka w kontakcie z drugą osobą
- ***„Podróż w nieznane"***- relaksujące zajęcia dla dzieci, wzmacniające więzi w grupie, także poprzez wyrażanie i nazywanie uczuć

- *„Więcej komunikacji to mniej kłopotów"*- warsztaty edukacyjne dla rodziców w celu poprawy komunikacji pomiędzy nimi i dziećmi
- *„Kochaj najmniejszych braci naszych"*- to klub młodego podróżnika; poprzez zajęcia uwrażliwia się dzieci na otaczający świat natury
- *„Shrekowa Ścieżka Zdrowia"*- zajęcia z profilaktyki zdrowotnej, np. o charakterze sportowym (gimnastyka korekcyjna), propagowanie higieny ciała, jamy ustnej
- *„Miękko-Puchato-Wesoło"*- program zainicjowany przez PARPA z wykorzystywaniem dużych geometrycznych miękkich klocków, dzięki którym dzieci mogą rozwijać wyobraźnię i bawić się .

Pracownicy świetlic dodatkowo organizują comiesięczne spotkania interdyscyplinarne z przedstawicielami Policji, MOPSU i Sądu (kuratorzy). Współpracują z Policją w ramach realizacji programu *„Niebieska Linia"*. Uczestniczyli również w konkursie *„Eureka"* (warsztaty parateatralne).

Kluczowym podmiotem w prowadzeniu profilaktyki II-rzędowej jest Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień. W 2010 r. ośrodek realizował następujące zadania na rzecz rodzin z problemem alkoholowym:

✓ *Organizacja wypoczynku dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.*

W wyniku przeprowadzonego przetargu ośrodek z Gołunia - Wdzydze zorganizował w czerwcu i lipcu 2010 r. dwa turnusy letniego wypoczynku dla rodzin objętych pomocą OPiTU w Gdyni.

Ogółem w obu turnusach udział wzięło 28 rodzin (84 osoby, w tym 36 dzieci).

Głównym celem projektu była integracja rodzin, uczenie się życia w społeczności, korzystanie z pomocy innych ludzi, zdobywanie umiejętności współdziałania w zespole oraz rozwijanie pozytywnych sposobów rozwiązywania problemów. Program dla dorosłych uczestników wczasów realizował tematykę rozwoju osobistego oraz poprawę komunikacji wewnątrz rodziny. Wczasy spełniły ważne funkcje terapeutyczne i integracyjne. Jak wynika z informacji zwrotnych udzielanych przez uczestników, byli oni zadowoleni z przebiegu realizacji programu, atmosfery panującej na wyjeździe oraz z integracji swoich rodzin. Założone cele letniego pobytu zostały osiągnięte.

Kontynuowanie pracy terapeutycznej dla uczestników letniego pobytu.

Część uczestników kontynuuje terapię *(10 osób w terapii pogłębionej)*, część ją zakończyła, kilka osób podjęło terapię. Uczestnicy korzystali z regularnych spotkań indywidualnych i/lub rodzinnych w Ośrodku w ramach punktu konsultacyjnego. Dla uczestników obu turnusów letniego pobytu zorganizowano w grudniu wspólne spotkania z terapeutami. Wg sprawozdania terapeutów prowadzących spotkania, wszyscy uczestnicy potwierdzili, że praca w czasie letniego pobytu terapeutycznego zmotywowała ich do wprowadzania korzystnych zmian w życiu swojej rodziny oraz podjęcia lub kontynuowania własnej terapii. Terapeuci podkreślają, że taka forma zajęć jest skuteczna i warta kontynuacji.

✓ *Profilaktyka i terapia dla młodzieży i rodziców.*

W 2010 r. w ramach tego zadania prowadzono:

1. Punkt konsultacyjny dla rodziców i nauczycieli.
2. Terapię indywidualna dla młodzieży.
3. Szkołę dla Rodziców.
4. Konsultacje wychowawcze dla rodzin uczestniczących w letnim pobycie terapeutycznym.

W okresie wakacyjnym osoby potrzebujące pomocy korzystały z oferty w zakresie wyżej wymienionym w Przychodni Leczenia Uzależnień przy ul. Chrzanowskiego 3/5.

Ad.1 Punkt konsultacyjny dla rodziców i nauczycieli działał raz w tygodniu przez dwie godziny. W 2010 r. udzielono 81 porad 48 rodzicom. W 2009 r. udzielono 91 porad 56 rodzicom mającym trudności wychowawcze. Z pomocy punktu skorzystało kilku nauczycieli. Rodzice uzyskali wsparcie emocjonalne i wskazówki dotyczące postępowania z dziećmi w trudnych sytuacjach rodzinnych. Nauczyciele uzyskali porady dotyczące tego, jak pomóc dzieciom, których rodzice nadużywają alkoholu.

Ad.2 Terapia indywidualna dla młodzieży prowadzona była raz w tygodniu przez dwie godziny . W roku 2010 na terapię zgłosiły się 44 osoby w wieku od 15 do19r. ż. Udzielono im 64 porad. W trakcie spotkań poruszane były tematy dotyczące problemów rodziny, pijących rodziców, ról w rodzinie itp. Kładziono nacisk na zmianę zachowań zagrażających rozwojowi – takich jak palenie papierosów, próby picia alkoholu czy eksperymentowania z narkotykami. Terapia indywidualna przeznaczona jest dla młodzieży pochodzącej z rodzin dysfunkcyjnych.

Ad.3 Szkoła dla Rodziców

Głównym celem zajęć było wspieranie rodziców i poszerzanie ich kompetencji wychowawczych. Z cyklu „Szkoła dla Rodziców" odbyło się 15 warsztatów, z których skorzystało 47 osób. Zajęcia odbywały się w trybie spotkań weekendowych - w piątek 4 godziny, w sobotę 6 godzin. Uczestnicy uczyli się mówić o trudnościach i słuchać innych, co pozwoliło im z dystansem spojrzeć na swoje zachowanie i poszukiwać innych niż dotychczas rozwiązań w trudnych sytuacjach.

W ramach zadania dodrukowano **broszury dla rodziców**. Materiały zawierały informacje nt. właściwych sposobów odnoszenia się rodziców do dzieci oraz uczyły rozpoznawania przez rodziców niepokojących symptomów u dzieci i młodzieży mogących świadczyć o poważnych problemach, w tym uzależnieniach. Broszury przekazano poprzez Wydział Zdrowia UM oraz Gdyńskie Centrum Organizacji Pozarządowych do świetlic socjoterapeutycznych.

Ad.4 Konsultacje wychowawcze dla rodzin uczestniczących w letnim pobycie terapeutycznym przeprowadzane były na wniosek rodzin – z terapeutą letniego pobytu. Wzięło w nich udział 15 osób.

Informacje o zadaniach zamieszczano w Ratuszu.

Jednym z liderów w zakresie podejmowanych inicjatyw na rzecz środowisk zagrożonych uzależnieniami na terenie miasta jest Edukacyjna Klinika Centrum Arrupe Poradnia Profilaktyki Uzależnień. Zatrudnia ona specjalistów trudniących się w obszarze psychoprofilaktyki, wychowania i terapii. Celem działania poradni jest wspieranie rodziny, szkoły oraz społeczności lokalnej w radzeniu sobie z problemami wychowawczymi i rozwojowymi dzieci, a także zmniejszenie liczby młodych osób, które używają środków psychoaktywnych bądź popadły w uzależnienia .

Placówka obejmuje opieką całą rodzinę poprzez naukę niezbędnych umiejętności potrzebnych do budowania autentycznej, opartej na miłości i zaufaniu, więzi między dzieckiem a rodzicem. Istotną rolę w pracy z dziećmi pełni terapia zajęciowa, podczas której dzieci poznają siebie i uczą się pracy w zespole.

W 2010 r. placówka w obszarze profilaktyki II-rzędowej prowadziła następujące formy działań:

- *Zajęcia indywidualne - konsultacje i porady indywidualne:*

  Konsultacji udzielono 14 osobom w wieku od 7 do 13 lat, 46 osobom w wieku od 14 do 26 lat oraz 8 osobom w wieku powyżej 26 lat, a także 56 rodzicom w wieku od 32

do 65 lat. Konsultacje dla jednej osoby trwały w zależności od indywidualnych potrzeb beneficjenta od jednego do kilku spotkań. Prowadzone były one przez 6 osób: pedagoga, 2 specjalistów terapii uzależnień oraz 3 psychologów.

- *Zajęcia terapeutyczne z elementami terapii zajęciowej:*

  Od października 2010 roku realizowano zajęcia terapii zajęciowej – warsztaty teatralne przeznaczone dla młodzieży zagrożonej uzależnieniem, sprawiającej problemy wychowawcze, przebywającej w gdyńskich domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Spotkania prowadzone były raz w tygodniu w godzinach od 15 do 17, uczestniczyło w nich 5 osób w wieku od 12 do 18 lat. Zajęcia prowadziły 3 osoby: instruktor terapii zajęciowej, psycholog oraz pedagog.

  Warsztaty teatralno - terapeutyczne stanowiły swego rodzaju alternatywę, atrakcyjną formą spędzania wolnego czasu, ucząc przy tym współpracy, akceptacji samego siebie oraz wyrażania własnych emocji. Poprzez te zajęcia młodzież mogła sobie uświadomić swoje mocne strony oraz własne możliwości, które może później wykorzystać w codziennych relacjach z rówieśnikami. Warsztaty pełniły również funkcję terapeutyczną, poprzez stosowanie różnego rodzaju metod terapeutycznych, takich jak drama czy eurytmia.

- *Popołudniowy Klub dla Dzieci:*

  - *Zajęcia grupowe dla dzieci i terapia zajęciowa* odbywały się od stycznia 2010 do grudnia 2010 roku (z wyłączeniem okresu wakacyjnego) z częstotliwością 2 razy w tygodniu w godzinach 15.00 – 17.00. Łącznie wzięło w nich udział 19 dzieci w wieku od 7 do 12 lat z rodzin zastępczych i gdyńskich Rodzinnych Domów Dziecka. Koordynacją projektu zajmował się psycholog, pedagog i instruktor terapii zajęciowej.

    Od listopada 2009 r. do chwili obecnej prowadzone są zajęcia terapii zajęciowej dla grupy chłopców pochodzących ze środowisk zaniedbanych społecznie oraz zagrożonych patologią rozwojową. W 2010 roku zajęcia odbywały się z częstotliwością raz w tygodniu w godzinach od 15 – 17, wyłączając przerwę wakacyjną (lipiec – sierpień). Na warsztaty uczęszczało 9 chłopców w wieku od 8 do 12 lat pochodzących z gdyńskiej dzielnicy Działki Leśne oraz innych okolic Gdyni.

    Popołudniowe zajęcia miały na celu przeciwdziałanie i zapobieganie marginalizacji społecznej dzieci pochodzących z rodzin niewydolnych

wychowawczo poprzez całościową oraz wszechstronną pracę profilaktyczną z dziećmi i ich rodzinami, a także pomoc w wyrównywaniu deficytów i braków edukacyjnych.

Dzieci uczęszczające na zajęcia „Popołudniowego Klubu dla Dzieci" brały udział w różnych formach terapii zajęciowej, muzykoterapii, zajęciach korekcyjnych, terapii przez teatr, warsztatach psychoedukacyjnych. Miały też możliwość skorzystania z lekcji pływania i zajęć sportowych w Centrum Sportowym „U Jezuitów". Podopieczni klubu wzięli także udział w dodatkowych imprezach okolicznościowych (Andrzejki, Mikołajki). Celem podejmowanych działań było również wzbudzenie w dzieciach nowych zainteresowań oraz propagowanie pozytywnych form spędzania wolnego czasu.

Zajęcia „Grupy dla Chłopców" mały na celu odkrywanie jednostkowych umiejętności i talentów, które mogłyby stać się kapitałem na przyszłość, nie tylko w sytuacjach zagrożenia używkami, ale także w karierze naukowej czy zawodowej. Rozwój umiejętności społecznych, takich jak: proszenie o pomoc, asertywne zachowanie, przestrzeganie przyjętych norm postępowania w przestrzeni publicznej, zapewni chłopcom dobre funkcjonowanie w społeczeństwie. Takie umiejętności ułatwiają komunikację i zwiększają szanse sukcesów.

Zajęcia w grupie chłopców stworzyły możliwości budowania atmosfery przychylnej wzajemnej wymiany doświadczeń. Praca w grupie ułatwiła kontakt i wzbudziła zaufanie. Stała się także źródłem pozytywnych wzorców męskich dla dorastających chłopców. Ponadto, oprócz cotygodniowych zajęć rekreacyjnych czy artystycznych, realizowano cykl spotkań z uczelniami wyższymi. Wizyty w akademiach były dla młodzieży nowym doświadczeniem, które może zainspiruje ją do podjęcia decyzji o studiach.

- *Konsultacje i porady indywidualne dla dzieci i rodziców:*

W okresie od stycznia do grudnia z porad i konsultacji indywidualnych skorzystało 19 rodziców, mieszkańców Gdyni. Konsultacjami objęto również 26 dzieci w wieku od 7 do 13 lat. 13 dzieci uczestniczyło w zajęciach terapii pedagogicznej. Konsultacje prowadzili pedagog i psycholog.

Indywidualne porady, konsultacje dla dzieci i rodziców oraz terapia pedagogiczna wyszła naprzeciw potrzebom podopiecznych poradni.

Zintensyfikowano terapię rodzin. Systemowa opieka nad rodziną przy współpracy ze szkołą i kuratorami rodzinnymi przekłada się na niwelowanie złożonych problemów psychologicznych, w tym zaburzonych realizacji rodzic – dziecko.

Zwiększono ilość spotkań z jednym pacjentem.

Ważnym podmiotem w realizacji założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych był Zespół Placówek im. Kazimierza Lisieckiego „Dziadka" w Gdyni. W Zespole funkcjonowały niżej wymienione placówki :

- OGNISKO WYCHOWAWCZE:

- zrealizowało zajęcia w 3grupach wychowawczych dla dzieci od 7 roku życia obejmujące: zajęcia z elementami socjoterapii, warsztaty artystyczne (plastyczne, teatralne, taneczne), kulinarne, pracownie multimedialną i warsztat techniczny a także program zajęć sportowych poprzez dostęp do pływalni krytej oraz sali sportowej z wyposażeniem do ćwiczeń siłowych,
- zajęcia indywidualne w formie pomocy w nauce szkolnej na różnych poziomach nauczania, terapii mowy i pisania, wsparcia psychologicznego oraz diagnozy psychologicznej,
- organizację wolnego czasu w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez wycieczki i obozy,
- część zajęć m.in. warsztaty filmowe, plastyczne, taneczne, warsztaty techniczne, wyjazdy na spływ kajakowy i częściowo obóz we Wielu zrealizowano w ramach projektów „Artysta, podróżnik i konstruktor w każdym z nas – realizacja Warsztatów Aktywności Twórczej" dzięki współpracy partnerskiej ze Stowarzyszeniem na Rzecz Wspierania Rodzin „Otwarte Drzwi" oraz dofinansowaniu z funduszu Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (Fundusz Inicjatyw Obywatelskich),
- zorganizowano spotkania stałego Zespołu Ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka; prowadzono stały kontakt z kuratorami, pedagogami szkół i innymi instytucjami.
- zapewniano nieodpłatnie posiłki dzieciom.

Ogółem z pomocy Ogniska Wychowawczego skorzystało 50 rodzin, w tym 61 dzieci, które stanowią grupę współuzaleznionych. W 26 rodzinach rozpoznano problem uzależnienia od alkoholu.

- SPECJALISTYCZNA PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO:

-Zajęcia zrealizowano w 2 grupach socjoterapeutycznych dla młodzieży w wieku gimnazjalnym obejmujące socjoterapię, warsztaty artystyczne, warsztaty techniczne a także program zajęć sportowych poprzez dostęp do pływalni krytej oraz sali sportowej z wyposażeniem do ćwiczeń siłowych,

-prowadzono zajęcia indywidualne w formie pomocy w nauce szkolnej na różnych poziomach nauczania, terapii mowy i pisania, wsparcia psychologicznego oraz diagnozy psychologicznej,

- zorganizowano spotkania stałego Zespołu Ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka; prowadzono stały kontakt z kuratorami, pedagogami szkół i innymi instytucjami.

- zapewniono organizację wolnego czasu w okresie ferii zimowych i wakacji letnich poprzez wycieczki i obozy m.in. spływ kajakowy Raspudą, obóz socjoterapeutyczny w Wielu,

- utworzono 4 grupy pracujące z małymi dziećmi od 3 do 6 r.ż. i ich rodziców metodą ruchu rozwijającego; w każdej grupie zorganizowano cykl 12 spotkań warsztatowych. Utworzono również 2 grupy terapeutyczne dla młodzieży gimnazjalnej, w których zajęcia odbywały się 1 raz w tygodniu w okresie od września 2009 r. do czerwca 2010 i od stycznia do grudnia 2010 r. W grudniu 2010 r. ruszyła grupa psychoedyukacyjna, której zajęcia odbywają się jeden raz w tygodniu w cyklu 16 spotkań.

W 2010 r. z pomocy Specjalistycznej Placówki Wsparcia Dziennego skorzystało:

- w grupach socjoterapeutycznych 40 dzieci z 36 rodzin,

- w grupach terapeutycznych 24 osoby,

- w grupach ruchu rozwijającego 34 osoby.

- SPECJALISTYCZNY OŚRODEK WSPARCIA DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE (SOW) :

Ośrodek świadczył pomoc ofiarom i osobom uwikłanym w przemoc domową. W 2010 r. z pomocy ośrodka skorzystało 417 osób. W ramach działań ośrodka:

- 27 osób umieszczono w Hotelu dla Osób Doświadczających Przemocy ,
- przeprowadzono 8 interwencji kryzysowych. Zgłoszono sprawę do sądu, prokuratury i na policję,
- założono 4 Niebieskie Karty ofiarom przemocy
- 261 osób zgłosiło się na konsultacje indywidualne,
- 79 osób skorzystało z terapii systemowej,
- 33 osoby skorzystały z porad prawnych,
- 42 osoby (3 grupy) wzięły udział w warsztatach edukacyjnych pt.: „Szkoła dla Rodziców"
- 18 osób uczestniczyło w terapii indywidualnej.

Prowadzono oddziaływania korekcyjno-edukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ogółem skorzystało z pomocy 45 osób, udzielono 107 konsultacji sprawcom przemocy oraz odbyły się 53 spotkania grupowe w tzw. grupach otwartych i zamkniętych. Zajęcia w „grupie otwartej" odbywały się w siedzibie MOPS-u w Gdyni przy ul. Grabowej 2 , w grupie zamkniętej – w Gdańsku w Areszcie Śledczym przy ul. Kurkowej 12. Pełny cykl spotkań grupowych ukończyło 11 osób, natomiast 7 osób przerwało udział w programie .

Na terenie SOW w 2010 r. zorganizowano kilkanaście spotkań z udziałem psychologów, pedagogów, kuratorów, pracowników socjalnych, asystentów i przedstawicieli innych instytucji. Celem spotkań było opracowanie planu pracy na podstawie zebranych informacji oraz wdrożenie strategii działania wobec rodzin znajdujących się w kryzysowej sytuacji.

- PUNKT KONSULTACYJNO-DIAGNOSTYCZNY DLA RODZIN I DZIECI Z FAS:

Punkt utworzono 09.09.2010 r. w dniu Światowego Dnia FAS w Zespole Placówek Specjalistycznych w Gdyni, przy ul. Wejherowskiej 65. Głównym zadaniem punktu jest diagnoza i rehabilitacja osób dotkniętych alkoholowym zespołem płodowym oraz wsparcie i udzielanie fachowej wiedzy ich rodzinom.

Wśród dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym ważną grupę stanowią te, których matki spożywają alkohol w okresie ciąży. Alkohol

poprzez swoje toksyczne działanie na płód może spowodować mniejszą wagą urodzeniową, zaburzenie wzrostu, zmniejszenie odporności a także może spowodować różnego stopnia uszkodzenie mózgu. Najpoważniejszym uszkodzeniem płodu związanym ze spożywaniem alkoholu przez ciężarną matkę jest Płodowy Zespół Alkoholowy FAS. Osoby z FAS – w związku z uszkodzeniami mózgu – mają obniżony poziom sprawności intelektualnej, problemy z pamięcią, zapamiętywaniem, uczeniem się. Ponadto może występować u nich małogłowie, niskorosłość, dyzmorfie w budowie twarzy. Osoby z Alkoholowym Zespołem Płodowym cierpią na zaburzenia emocjonalne. Szacuje się, że w Polsce rodzi się corocznie ok. 900 dzieci z pełnoobjawowym zespołem FAS i kilka razy wiecej z innymi uszkodzeniami związanymi z piciem alkoholu przez kobietę w ciąży[7]. Zespół FAS może wystąpić nawet przy sporadycznym wypiciu niewielkiej ilości alkoholu. Nie jest znana bezpieczna dawka alkoholu, która może być wypijana przez ciężarną.

W 2010 r. skonsultowano łącznie 51 osób, pomocą objęto 21 rodzin, w tym 24 dzieci. U 22 dzieci rozpoznano Zespół FAS. Większość rodzin sprawujących opiekę nad dziećmi zdiagnozowanymi w Punkcie to rodziny adopcyjne, zastępcze, rodzinne domy dziecka, tylko w kilku przypadkach były to rodziny naturalne. Obok diagnozowania i konsultacji dla rodzin i dzieci z Zespołem FAS prowadzono następujące działania:

- badanie i terapia psychologiczna ,
- terapia indywidualna, grupowa i systemowa,
- warsztaty edukacyjne „Szkoła dla Rodziców" .

Oprócz spotkań i badań konsultacyjno-diagnostycznych rodziców i dzieci FAS, w których uczestniczyło 216 osób prowadzono również zajęcia profilaktyczno-edukacyjne dla uczniów szkół średnich, szkolenia dla psychologów. Jak wykazują badania, edukacja może spowodować ograniczenie spożycia alkoholu u ok. 60% kobiet w ciąży .

Podjęto także działania mające na celu pozyskanie wolontariuszy do pracy indywidualnej w zakresie rehabilitacyjno-kompensacyjnej dzieci z płodowym zespołem alkoholowym.

---

[7] Witold Skrzypczyk, *Dzieci alkoholików – zdarzenia traumatyczne*; Dube *Dziecko krzywdzone* nr 8/2004;

Pomoc dla rodzin z problemem alkoholowym w ramach swojej działalności statutowej ściśle powiązanej z *Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych* prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej .

Działania prowadzone przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz rodzin zagrożonych uzależnieniami to m.in.:

1. Uświadamianie problemu alkoholowego w rodzinie z powodu zaprzeczania problemowi uzależnienia lub minimalizowania jego negatywnych skutków na członków rodziny.
2. Motywowanie współuzależnionych członków rodziny do korzystania z terapii i pomocy grup wsparcia.
3. Motywowanie klientów MOPS przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodzin w ramach projektu systemowego „Rodzina Bliżej Siebie" do podjęcia terapii i leczenia odwykowego.
4. Motywowanie rodziców do zapisania dzieci do świetlic socjoterapeutycznych.
5. Poradnictwo psychologiczne, prawne i pedagogiczne.
6. Rozpowszechnianie informacji na temat możliwości leczenia i przeciwdziałania (ulotki, informatory, adresy instytucji zajmujących się problemem).
7. Monitoring udziału osób uczestniczących w terapii.
8. Ścisła współpraca z Przychodnią Terapii Uzależnień od Środków Psychoaktywnych i Współuzależnienia w Gdyni ul. Chrzanowskiego 3/5 w przypadkach osób mających problemy z uzależnieniem od narkotyków.
9. Współpraca z kuratorami, zawieranie kontraktów socjalnych, współpraca z pedagogami szkół. W momencie stwierdzenia zaniedbywania obowiązków przez rodziców – występowanie do Sądu Rodzinnego o objęcie rodziny kuratelą.
10. Ośrodek adresuje do rodzin liczne programy o charakterze profilaktycznym. Są to programy, których celem jest promowanie zdrowego stylu życia oraz przekazywanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego, m.in.:
    - projekt „Czas dla rodziny" przekształcony w „Inhalatornię"- jego zadaniem było przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu rodzin objętych pomocą poprzez wsparcie emocjonalne uczestników podczas cyklicznych spotkań, a także specjalistyczne ukierunkowanie w wychowaniu potomków,
    - prelekcje z lekarzem- cykliczne spotkania mające na celu podniesienie świadomości w zakresie chorób,

- „Szkoła dla rodzin"- indywidualne konsultacje z pedagogiem w celu rozwiązania problemów wychowawczych z dziećmi, celem podniesienia umiejętności wychowawczych,
- projekt socjalny „Śladami przodków"- konkurs dot. wykonania w dowolnej technice pracy nt. przeszłości rodziny celem integracji rodzin,
- projekty dla dzieci i młodzieży poświęcone rozwijaniu zainteresowań, w tym: „Wyjścia edukacyjno-rekreacyjne dzieci i młodzieży"- do Parku Naukowo-Technologicznego oraz nauka jazdy konnej w „Stajni Tara", „Edukacja poprzez zabawę"- wycieczka do Adventure Park, „Arka Talentów"- oferta zajęć pozalekcyjnych, „Ferie w mieście", „Lato w Teatrze Muzycznym"- zajęcia dla dzieci, wycieczka do Parku Dinozaurów w Łebie.
- Projekt „Dni otwarte dla dzieci z dzielnicy"- w Przedszkolu Nr 7 w zajęciach przedszkolnych 2 godziny dziennie uczestniczyło 25 dzieci z dzielnicy Śródmieście,
- Projekt „Łajba"- program wychowawczy połączony z ofertą zajęć hobbystycznych, kulinarnych, plastycznych, nauki języków obcych oraz uczestnictwo w korepetycjach skierowany do dzieci i młodzieży w wieku 7-20 lat,
- Organizowanie zabaw okolicznościowych dla dzieci z różnych dzielnic w Gdyni (m.in. Dzień Dziecka, Mikołajki, zabawy karnawałowe) oraz festyny, w tym m.in. Festyn Rodzinny oraz Festyn z okazji Europejskiego Dnia Sąsiada.

11. Kierowanie uzależnionych od alkoholu podopiecznych Tymczasowego Ośrodka Opiekuńczego do podjęcia terapii odwykowej, w tym szpitalnej, wsparcie ze strony psychologa i terapeuty ds. uzależnień oraz regularne prelekcje i pogadanki na temat zagrożeń chorobowych, ochrony zdrowia oraz utrzymywania higieny osobistej.
12. Dokształcanie pracowników MOPS (pracowników socjalnych, asystentów rodzin, psychologów) z zakresu pracy z osobą uzależnioną i oferowanych form wsparcia w ramach szkoleń zorganizowanych we współpracy z OPiTU w Gdyni.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współpracuje ze stowarzyszeniami oraz innymi podmiotami, które pracują z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniem wywodzących się z grup wysokiego ryzyka. Należą do nich m.in.:

- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Vitava",
- Stowarzyszenie Wspomagania Rozwoju Dzieci w Wieku Przedszkolnym,
- Ognisko ZMCH "Polska YMCA" w Gdyni,
- Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej „Mrowisko",

- Przedszkole Samorządowe Nr 7 w Gdyni,
- Biblioteka Publiczna (Filie),
- Fundacja „Pan Władek".

W okresie od stycznia do grudnia 2010 r. kontynuowano pracę siedmiu Wyjazdowych Zespołów Interdyscyplinarnych (WZI), w skład których wchodzą pracownik socjalny, strażnik miejski i policjant. Celem wspólnych wizyt w środowiskach zagrożonych patologią jest wzmocnienie udzielanego wsparcia rodzinom w kryzysie. Tabela nr 10 przedstawia liczbę interwencji wykonanych przez WZI w okresie od 2008 r. do 2010 r.

Tabela nr 10: *Liczba interwencji WZI w latach 2008-2010*

Kategorie	2008	2009	2010
1.	2.	3.	4.
Ogólna liczba wyjazdow	48	61	64
Liczba wejść w środowisko	288	317	396
Wejścia pierwszorazowe	151	185	251
Wejścia kolejne	137	132	146

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Najczęstszą przyczyną interwencji WZI w 2010 r. było:

- przemoc w rodzinie – 160,
- problem alkoholowy w rodzinie –114 przypadków,
- niewydolność wychowawcza – 78.

Informacje otrzymano od:

- pracowników socjalnych – 230
- policjantów – 121,
- strażników miejskich – 5,
- kuratorów – 17,
- anonimowo – 3,
- pedagogów szkolnych – 3.

Najbardziej aktywnymi instytucjami w zgłaszaniu konieczności wejścia w środowisku są pracownicy socjalni i policjanci.

Podjęte działania przez Wyjazdowe Zespoły Interdyscyplinarne to między innymi :

- wnioski do: Sądu Rodzinnego i Nieletnich , Prokuratury, GKRPA, Centrum Zdrowia Psychicznego, Komisariatów Policji. Nastąpił wzrost przekazanych wniosków z 60 w 2009r. do *89* w 2010r.
- skierowania do innych instytucji / organizacji pomocowych np. do DOPS
- zakładanie Niebieskich Kart (w 2010 r. założono 13 kart, gdy w 2009 r. – 10)
- informowanie ogółu mieszkańców poprzez kolportaż ulotek na temat miejsc pomocy dla osób w trudnych sytuacjach życiowych
- rozmowy *profilaktyczno-ostrzegawcze i pouczenie o możliwych konsekwencjach niewłaściwych zachowań* .

Rejonowe Zespoły Interdyscyplinarne (RZI) uzupełniają działania zespołów wyjazdowych o wskazówki specjalistów w dziedzinie pedagogiki, psychologii, prawa, ochrony zdrowia i edukacji. W skład zespołów rejonowych wchodzą poza członkami Wyjazdowych Zespołów Interdyscyplinarnych, pedagodzy, psycholodzy, pracownicy socjalni, prawnicy, kuratorzy zawodowi, lekarze, pielęgniarki środowiskowe. Celem spotkań zespołów jest zintegrowanie działań instytucji lokalnych w niesieniu pomocy oraz zwiększenie efektywności podejmowanych wspólnie działań.
Na spotkaniach omawiano indywidualne przypadki rodzin potrzebujących wsparcia, akcje Wyjazdowych ZI.

Rejonowe Zespoły Interdyscyplinarne pracowały w 7 grupach. Łącznie RZI spotkały się 30 razy, a podczas spotkań omówiono łącznie 194 indywidualnych przypadków rodzin (sprawy niektórych rodzin były omawiane parokrotnie).

W okresie od stycznia do grudnia 2010 r. udostępniono pomieszczenia w Domu Dziennego Pobytu w Gdyni przy ul. Maczka 1 na potrzeby spotkań grup wsparcia: Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA) i Dorosłych Dzieci z Rodzin Dysfunkcyjnych (DDD). W spotkaniach grup DDA i DDD uczestniczyły osoby, które w dzieciństwie doświadczyły cierpienia żyjąc w rodzinie z problemem alkoholowym lub dysfunkcyjnej z innego powodu. Nierozwiązane problemy rzutują na życie dorosłe. Znaczna część uczestników trafiła na spotkanie grupy po odbyciu terapii w OPiTU przy ul. Reja 2A.

Zajęcia odbywały się 1 raz w tygodniu po dwie godziny 18.00 – 20.00 . Średnio w jednym spotkaniu uczestniczyło od 20 do 30 osób. Uczestnikami byli kobiety i mężczyźni w

przedziale wiekowym od 20 r.ż. do 56 r.ż. Najliczniejszą grupą wiekową były osoby w wieku od 20 do 27 r.ż.

DDA i DDD to grupy wsparcia pracujące na programie 12 kroków *(podobnie jak grupy Anonimowych Alkoholików)*. Spotkania grup poświęcone były m.in. takim zagadnieniom jak:

-wzrost poczucia własnej wartości

- likwidacja zachowań autodestrukcyjnych

- kształtowanie relacji społecznych .

Grupa DDA i DDD jest jedyną grupą o tej specyfice działającą na terenie Gdyni.

3. ***PROFILAKTYKA III-RZĘDOWA***

Profilaktyka III –rzędowa zawiera aspekt leczniczo – rehabilitacyjny. Jest to interwencja po wystąpieniu uzależnienia. Jej celem jest zahamowanie choroby oraz ograniczenie powikłań i szkód zdrowotnych , a równocześnie umożliwienie osobie leczącej się powrotu do społeczeństwa.

Uzależnienie jest chorobą przewlekłą, która zaczyna się i rozwija bez świadomości zainteresowanej osoby. U jego podstaw leży utrata kontroli nad własnym myśleniem i zachowaniem. Można je określić jako działanie szkodzące zarówno danej osobie, jak i jej otoczeniu.

❖ Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień:

Ośrodek świadczy usługi zdrowotne z zakresu profilaktyki i terapii uzależnień, w tym uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin, zagrożonych uzależnieniem.
Ośrodek udziela świadczeń medycznych tj. badanie i porada lekarska, badanie i terapia psychologiczna, prowadzenie grup terapeutycznych.

Terapia osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych realizowana była przez Przychodnię Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, ul. Reja 2 a.

Proces terapeutyczny osób uzależnionych , współuzależnionych , DDA oraz uwikłanych w przemoc podzielony jest na dwa etapy: Podstawowy Program Terapii (PPT) i Zaawansowany (pogłębiony) Program Terapii (ZPT). Dla osób uzależnionych prowadzony jest również Program Zapobiegania Nawrotom Picia (PZNP).

Statystykę dotyczącą ogólnej liczby pacjentów zarejestrowanych jak i liczbę świadczeń zarówno indywidualnych jak i grupowych dla uzależnionych jak i współuzależnionych przedstawiają tabele nr 11.

Tabela nr 11: *Liczba zarejestrowanych w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w latach 2009-2010*

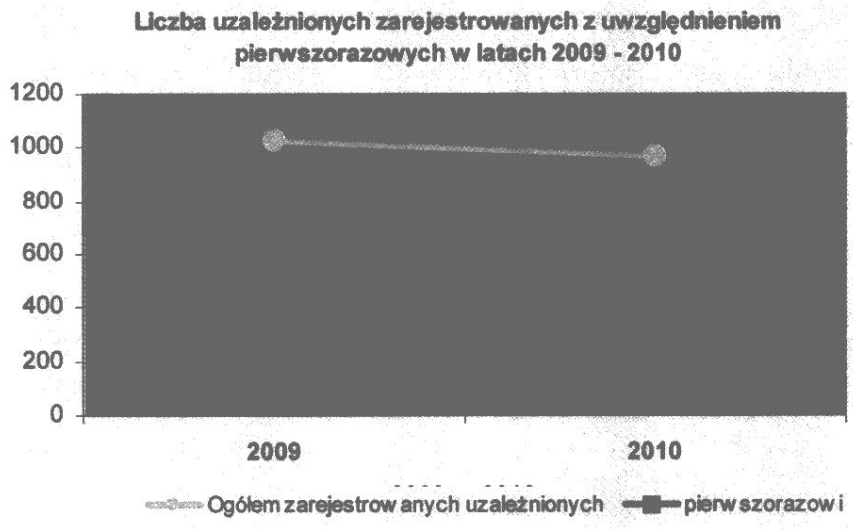
Lp.	Kategorie	2009 r.	2010 r.
1.	2.	3.	4.
1.	Ogólna liczba zarejestrowanych, w tym:	1 480	1 425
2.	Uzależnieni	1 021	964
3.	Współuzależnieni	459	461

Źródło: Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień

Widoczny niewielki spadek liczby zarejestrowanych uzależnionych (57 osób) , przy równoczesnym utrzymywaniu się poziomu zgłaszalności współuzależnionych świadczyć może o świadomości współuzależnionych o zagrożeniach, konieczności uzyskania wsparcia i poczuciu gotowości do podjęcia leczenia. Pośrednio wskazuję również, iż informacje i kampanie edukacyjne na temat choroby alkoholowej, miejsc i rodzajów uzyskania pomocy z założenia spełniają swoja rolę.

Wykresy nr 1 i nr 2 obrazują strukturę ogółem uzależnionych w stosunku do pacjentów zgłaszających się pierwszorazowo oraz liczby kobiet w dwóch kolejnych latach 2009 – 2010 r.

Wykres nr 1: *Liczba uzależnionych zarejestrowanych w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia z uwzględnieniem pierwszorazowych w latach 2009-2010*

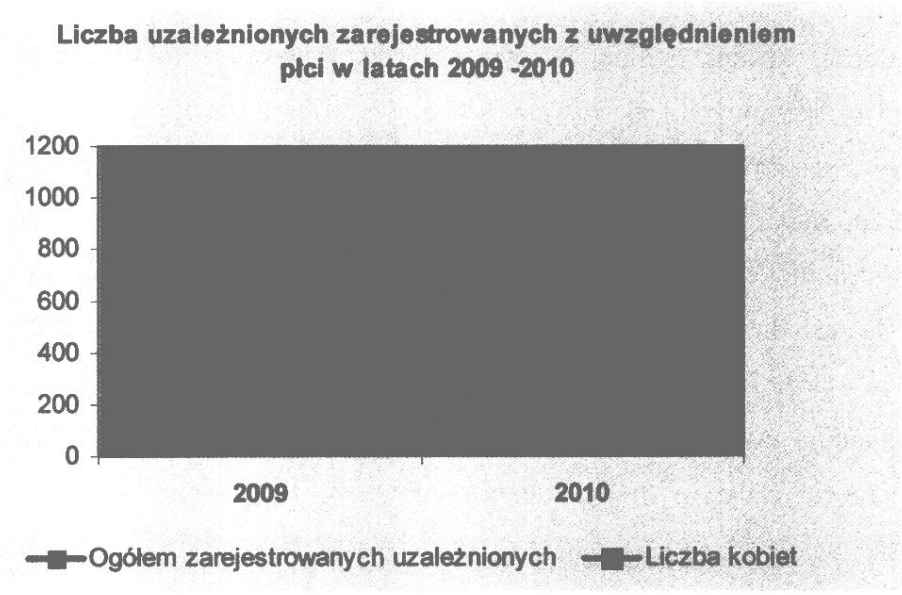

Źródło: Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień

Przedstawione dane liczbowe wykresu nr 1 wskazują, iż ok. 50 % wśród ogółu uzależnionych korzystających z oferty terapeutycznej ośrodka stanowią corocznie pacjenci pierwszorazowi.

Natomiast niżej przedstawiony wykres nr 2 wskazuje, iż liczba kobiet uzależnionych a leczących się w OPiTU w analizowanym przedziale czasowym utrzymuje się na poziomie ok. 25% .

Wykres nr 2: *Liczba uzależnionych zarejestrowanych w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia ze wskazaniem na udział kobiet w latach 2009-2010*

Źródło: Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień

Tabela nr 12: *Liczba świadczeń indywidualnych w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w latach 2009-2010*

Lp.	Kategorie	2009 r.	2010 r.
1.	2.	3.	4.
1.	Ogólna liczba świadczeń indywidualnych dla:	6 376	6 340
2.	Uzależnionych	3 068	3 655
3.	Współuzależnionych	2 568	2 685
4.	Specjalistyczne świadczenia terapeutyczne	5 327	5 756
5.	Świadczenia lekarskie	1 049	584

Źródło: Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień

W analizowanym okresie ostatnich dwóch lat ogólna liczba indywidualnych przyjęć terapeutycznych, zarówno dla uzależnionych jak i współuzależnionych, wzrosła. Spadek

liczby świadczeń lekarskich, to wynik zmniejszenia ilości godzin świadczeń lekarza psychiatry.

Tabela nr 13: *Liczba świadczeń grupowych w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w latach 2009-2010*

Lp.	Kategorie	2009 r.	2010 r.
1.	2.	3.	4.
1.	Ogólna liczba świadczeń terapii grupowej, w tym:	8 389	7 783
2.	Uzależnieni	5 265	4 486
3.	Współuzależnieni	3 124	3 297

Źródło: Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień

Widoczny spadek ogólnej liczby świadczeń grupowych to wynik mniejszej liczby pacjentów uzależnionych, jak również zmiany profilu uzależnionego. Wśród pacjentów uzależnionych jest coraz więcej tzw. „wysokofunkcyjnych uzależnionych" wymagających głównie terapii indywidualnej.

W strukturze OPiTU przy ul. Reja 2a funkcjonuje Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu. W Oddziale Dziennym Terapii Uzależnienia od Alkoholu w ciągu roku udzielono 3 855 świadczeń-osobodni (w 2009 r.: 3 810). Oddział Dzienny prowadził zajęcia przez 6 godzin dziennie. Stale też udoskonalany jest program terapeutyczny. W trakcie terapii odbywały się również spotkania z rodzinami pacjentów.

W roku 2010 w Przychodni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia funkcjonowały następujące grupy :

<u>dla uzależnionych:</u>

- grupa motywacyjna (dwa razy w tygodniu)
- grupa psychoedukacyjna (dwa razy w tygodniu)
- grupa pracy nad destrukcją alkoholową (raz w tygodniu)
- grupa pracy nad bezsilnością wobec alkoholu (raz w tygodniu)
- grupa zapobiegania nawrotom choroby (dwa razy w tygodniu)
- grupa terapii pogłębionej I i II (raz w tygodniu)

<u>dla współuzależnionych:</u>

- grupa psychoedukacyjna poranna i popołudniowa (raz w tygodniu)
- grupa terapii pogłębionej (raz w tygodniu)
- grupa psychoedukacyjna dla DDA (raz w tygodniu)

- grupa terapii pogłębionej dla DDA I (raz w tygodniu)
- grupa terapii pogłębionej dla DDA ze szczególnymi doświadczeniami stresu pourazowego
- grupa terapii pogłębionej dla DDA i DDD (raz w tygodniu)
- grupa dla osób uwikłanych w przemoc (raz w tygodniu)

Uzupełnieniem i poszerzeniem terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych w Ośrodku Profilaktyki i Terapii Uzależnień były maratony terapeutyczne, czyli zajęcia warsztatowe, 20-sto godzinne, zajęcia w trybie weekendowym.

Ogółem w 2010 r. przeprowadzono 40 maratonów terapeutycznych, a 2009 r. - 41. Dla osób uzależnionych zrealizowano 2 maratony, dla osób współuzależnionych - 9, dla DDA – 10, dla osób doświadczających przemocy – 1 maraton.

W Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w 2010 rok opracowywano zmiany w programach terapeutycznych, aby jak najlepiej dostosować je do potrzeb pacjentów. Zmiany wprowadzano systematycznie, by nie zaburzyć procesu terapeutycznego. Zmodyfikowano kontrakty terapeutyczne dla uzależnionych, wprowadzono pisemne kontrakty dla współuzależnionych i osób doświadczających przemocy. W związku z wprowadzaniem systemu zarządzania jakością ISO, wszystkie procesy i procedury zostały uporządkowane i sporządzone w formie pisemnej. Opracowane dla pacjentów przewodniki po terapii w Ośrodku okazały się bardzo pomocne w jasnym i czytelnym przekazywaniu informacji o tym, w jaki sposób przebiega proces leczenia.

⇒ <u>INNE ZADANIA realizowane przez Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień:</u>

✓ *<u>Prowadzenie działalności w pomieszczeniach przy ul. Traugutta</u>*

Pomieszczenia przy ul. Traugutta 9 są wykorzystywane od poniedziałku do piątku w godzinach 12.oo-20.oo , w niedziele w godzinach 11.oo-19.oo. Zatrudnione były dwie osoby na umowę-zlecenie. W pomieszczeniach odbywały się zajęcia i spotkania następujących grup pomocowych: Klub Abstynenta „Krokus" , Anonimowi Alkoholicy, Anonimowi Hazardziści, Anonimowi Żarłocy, Al-Anon, Klub Samopomocy „Przyjazne Dłonie" dla osób z podwójną diagnozą (zajęcia są prowadzone z udziałem psychologów).

Od lutego w pomieszczeniach spotykała się nowa grupa: SLAA „Światło nadziei"- Anonimowi Uzależnieni od Seksu i Chorej Miłości.

✓ *Podnoszenie kwalifikacji zawodowych personelu świadczącego usługi medyczne.*

Superwizje.

W 2010 roku cztery osoby były w trakcie szkolenia STU. W czerwcu jedna osoba zdała egzamin certyfikacyjny organizowany przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii. W grudniu jedna osoba zdała egzamin certyfikacyjny organizowany przez PARPA.

Inne szkolenia.

W marcu pracownik PTUA i W wziął udział w konferencji: *„Leczenie i rehabilitacja osób z podwójnym rozpoznaniem oraz osób uzależnionych nie mających zabezpieczenia socjalnego"* zorganizowanej przez Polsko-Niemiecki Instytut Terapii Uzależnień oraz Błękitny Krzyż.

W kwietniu jeden pracownik z PTU wziął udział w szkoleniu: *„Psychoterapia indywidualna chorych z bulimią".*

W maju dyrekcja OPiTU wzięła udział w corocznej konferencji dla kierowników placówek lecznictwa odwykowego organizowanej przez WOTUAiW[8] : *„Psychoterapia (nie tylko) uzależnień".*

W czerwcu odbyła się konferencja: *„Terapia motywująca w uzależnieniach- nowoczesna odpowiedź na wyzwania późnej nowoczesności"* , wzięły w niej udział trzy osoby.

W październiku dwie osoby wzięły udział w szkoleniu: *„ Diagnoza i leczenie patologicznego hazardu"*, które odbyło się w Warszawie z udziałem terapeutów i lekarzy z USA.

W listopadzie dwie osoby wzięły udział w warsztatach *„ Uzależnienia niechemiczne"*, które odbyły się w Starogardzie Gdańskim.

W listopadzie dwie osoby z wzięły udział w II sympozjum sopockim *„Skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień".*

Uczestnicy szkoleń zewnętrznych przedstawiali najważniejsze informacje ze szkoleń, w których uczestniczyli, na zebraniach klinicznych zespołu.

Na terenie OPiTU organizowano szkolenia wewnętrzne. W lutym i marcu 2010 r. odbyły się dwa szkolenia przeprowadzone przez lekarza toksykologa- addyktologa z Pomorskiego Centrum Toksykologii: *„Interakcje leków z alkoholem. Leki jako*

[8] Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

substancje odurzające", „Najnowsze wiadomości na temat dopalaczy".

W maju odbyło się szkolenie : *„ Wykonywanie zawodu terapeuty w świetle przepisów prawa"* , które przeprowadziła Kama Dąbrowska, szefowa biura prawnego Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz pracownik działu prawnego Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

W czerwcu odbyły się trzy moduły szkolenia *z pierwszej pomocy*. Dwa moduły dla wszystkich pracowników Ośrodka, jeden dla personelu medycznego (lekarz i pielęgniarka). Szkolenie przeprowadził lekarz anestezjolog z Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego. W listopadzie odbyło się szkolenie z podstaw *terapii motywującej* oraz *terapii skoncentrowanej na rozwiązaniu problemów.* Szkolenie prowadził doktor psychologii, terapeuta uzależnień i trener terapii krótkoterminowej w /wym. zakresie.

✓ *Poradnictwo prawne.*

W 2010 roku udzielono 233 porad prawnych (231 w 2009r.) 124 osobom (157).

Porad udzielano dwa razy w tygodniu przez dwie godziny w siedzibie Ośrodka przy ul. Reja 2a w Gdyni osobiście oraz telefonicznie. Udzielane porady dotyczyły najczęściej:

- procedury rozwodowej i postępowania w sprawach o separację
- dochodzenia świadczeń alimentacyjnych, w tym na małżonka
- wniosku o przymusowe leczenie
- rozdzielności majątkowej i podziału majątku
- eksmisji
- odpowiedzialności karnej , w tym za przestępstwa popełnione pod wpływem alkoholu
- obowiązku meldunkowego
- dziedziczenia, testamentu, wydziedziczenia, zachowku
- spraw mieszkaniowych
- postępowania komorniczego
- władzy rodzicielskiej
- przemocy w rodzinie

Ponadto porady dotyczyły również:

- uzyskania świadczeń z pomocy społecznej
- sporu z bankiem
- ubezwłasnowolnienia

- upadłości konsumenckiej
- przywrócenie posiadania nieruchomości
- prawa pracy
- odpowiedzialności karnej za posiadanie narkotyków
- skargi paulińskiej
- wniosku o wydanie tytułu wykonawczego w miejsce zaginionego
- odpowiedzialności za długi małżonka i innych członków rodziny
- odpowiedzialności nieletnich
- rodziny zastępczej
- waloryzacji renty
- odwołanie od decyzji ZUS
- współwłasności nieruchomości
- odszkodowania za mienie zaburzańskie
- ekshumacji
- odwołania darowizny
- odszkodowania za wypadek komunikacyjny
- sprzeciwu od nakazu zapłaty dot. należności za przejazd bez biletu.

✓ *Prowadzenie Punktu konsultacyjnego* w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Abstynentów „Gdynia"

Punkt realizował zadania mające na celu kształtowanie i rozpowszechnianie idei trzeźwości wśród mieszkańców Gdyni poprzez prowadzenie punktu informacyjnego.

W 2010 r. punkt działał od poniedziałku do piątku w godzinach 17.oo- 20.oo.

W czwartek dodatkowo porad udzielał psycholog. Większość osób pracujących w punkcie to trzeźwi alkoholicy. Każda z tych osób jest po terapii i różnych szkoleniach, które pomagają udzielać pomocy o charakterze wspierająco-informacyjnym. Pracujący to osoby o długiej abstynencji, które na własnym przykładzie modelowały postawę zgłaszających się do nich po pomoc.

W 2010 r. do punktu zgłosiło się osobiście **177** osób (w 2009r.-203 osoby) oraz kilkadziesiąt telefonicznie, 92 osoby (103 w 2009) z problem z nadużywania alkoholu (65 mężczyzn, 27 kobiet). Problem alkoholowy w rodzinie zgłosiło 80 osób, w tym 65% stanowiły kobiety.

Informacja na temat działalności punktu konsultacyjnego została umieszczona w Ratuszu.

✓ Inne działania zewnętrzne na rzecz budowania społeczeństwa lokalnego, w tym:
- udział w projekcie „Dzień Sąsiada", organizowanym przez Stowarzyszenie „Mrowisko" i klub Osiedlowy „Apteka" w dzielnicy Chylonia,
- pomoc merytoryczna w kwestii problemów uzależnień dla pensjonariuszy Domu Seniora przy ul. Pawiej .

❖ *Program „Podwójny Problem"*

Ważną ofertą dla osób uzależnionych od alkoholu jest sfinansowany ze środków własnych Gminy Gdynia program pn. *„Podwójny Problem"*. Projekt adresowano do osób z podwójną diagnozą, tj. chorych psychicznie *(najczęściej depresją)* i równocześnie uzależnionych od alkoholu. Wykonawcą zadania jest firma „Gabinet Psychoterapii Psychoanalitycznej, Dorota Pruszyńska".

Celem programu było budowanie i utrzymanie motywacji do abstynencji od alkoholu oraz zdrowienia z zaburzeń psychicznych. Zachowanie dłuższych remisji choroby psychicznej i alkoholowej, poprawa relacji rodzinnych to efekt prowadzonych działań.

Realizację projektu rozpoczęto w 2003 r. w Domu Katechetycznym w Gdyni Chylonii. W przeciągu ośmiu lat realizacji programu ewaluował, zwiększył liczbę swych stałych beneficjentów i w latach 2009 - 2010 prowadzony był już w kilku lokalizacjach, tj.:
- spotkania grupowe – w Klubie Samopomocy „Przyjazne Dłonie" mającego siedzibę w budynku Przychodni Zdrowia Psychicznego przy ul. Traugutta w Gdyni,
- psychoterapia indywidualna – w gabinecie psychologicznym przy ul. Batalionów Chłopskich 33/2 ,
- spotkania kliniczne i superwizyjne – w gabinecie terapii uzależnień przy ul. Górnej 6/1 w Gdyni,
- spotkania Anonimowych Depresantów – w Domu Katechetycznym w Gdyni Chylonii.

W 2010 r. w ramach oferty programowej uczestnicy mogli korzystać z: psychoterapii grupowej i indywidualnej, ze spotkań grupy wsparcia dla chorych i rodzin, regularnych konsultacji psychiatrycznych oraz wstępnych spotkań celem „lepszej" diagnozy, dostosowania farmakoterapii i zwiększenia motywacji do leczenia. Dla komfortu pracy terapeutycznej, podniesienia poziomu pracy realizatorom zapewniono spotkania kliniczne i

superwizje pracy psychoterapeutycznej. Rozwinięto współpracę ze Środowiskowym Domem Samopomocy przy ul. Gen. Maczka, z którego oferty korzystają niektórzy podopieczni, Oddziałem Dziennym, Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień, a także gdyńskim oddziałem Caritas .

Ogółem w 2010 r. z programu skorzystało ponad 100 chorych z zaburzeniami psychicznymi i chorobą alkoholową oraz członkowie ich rodzin. Większość osób to mieszkańcy z Gdyni Chylonii, Grabówka, Witomina, Karwin oraz centrum Gdyni. W większości to mężczyźni w wieku 17-70 lat, 30 osób to kobiety w wieku 21-55 lat.
Przeprowadzono 192 godz. psychoterapii grupowej, 336 godz. psychoterapii indywidualnej, 96 godz. spotkań grupy wsparcia, 48 godz. superwizji, 52 godz. konsultacji psychiatrycznych.

Beneficjenci programu „Podwójny Problem" w przeważającej większości utrzymują długotrwałe abstynencje od alkoholu oraz remisje chorób psychicznych.
Regularnie zażywają leki psychotropowe, utrzymują kontakt z przychodnią leczenia uzależnień oraz przychodnią zdrowia psychicznego, uczestniczą w mitingach ruchu AA. W czasie trwania programu wiele osób zrezygnowało nie tylko z alkoholu, ale też z palenia papierosów, zachowań hazardowych, innych kompulsji. W grupie powstały trwałe przyjaźnie, które dają wsparcie na co dzień, poprawiły się relacje z rodziną, co owocuje lepszą atmosferą w domach rodzinnych i satysfakcją bliskich.
W 2010 roku kolejne osoby podjęły pracę zawodową oraz kształcenie na różnych poziomach edukacji. Rozwijają również działalność artystyczną, malują, grają i śpiewają w gdyńskich pubach i klubach muzycznych. Uczestnicy psychoterapii indywidualnej umocnili się w trzeźwym stylu życia, powstrzymali skłonności pedofilskie (trzy osoby), samookaleczanie się, pracowali nad zaburzeniami jedzenia (anorektyczno-bulimicznymi), lekomanią oraz nad dalszym rozwojem osobistym i zawodowym. Niektóre osoby weszły w satysfakcjonujące związki partnerskie i podejmują plany małżeńskie.

❖ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Realizował zadania pod nazwą:

- „Pomoc do Samopomocy"

adresowany do mieszkańców DPS. Problem Alkoholowy występuje bowiem wśród części podopiecznych. Ogółem programem objęto 17 osób, z tego:
- u 11 zdiagnozowano zespół zależności alkoholowej i picie ryzykowne,

- u 6 - widoczne sygnały ostrzegawcze.

Realizatorami programu byli psycholog, pedagog oraz terapeuta ds. uzależnień. Działania miały charakter grupowy oraz indywidualny.

W 2010 r. w wyniku realizacji projektu uzyskano m.in. następujące efekty:

- zwiększenie wiedzy na temat choroby alkoholowej i jej mechanizmów, szkodliwości picia alkoholu,
- zwiększenie samoświadomości w odniesieniu do choroby alkoholowej i jej mechanizmów, rozpoznawanie sygnałów ostrzegawczych,
- nabycie praktycznych umiejętności trwania w trzeźwości,
- podniesienie samoświadomości i wiedzy w kierunku rozwoju interpersonalnego, rozwoju osobistego oraz motywowanie do podjęcia terapii,
- aktywniejszy udział w terapii zajęciowej.

- Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne:

W drodze konkursu ofert Gmina zleciła Chrześcijańskiemu Stowarzyszeniu Dobroczynnemu, Oddział Gdyni realizację następujących zadań:

1. *Prowadzenie schroniska dla bezdomnych uzależnionych od alkoholu i znajdujących się w stanie nietrzeźwości* przy ul. Jana z Kolna 28. Zadanie realizowano w terminie od stycznia do grudnia 2010 r., a celem jego było zapewnienie schronienia osobom uzależnionym od alkoholu z terenu Gdyni wraz z terapią uzależnienia tych osób. Schronisko zabezpiecza ok. 25 miejsc dla bezdomnych przebywających na terenie Gdyni, uzależnionych od alkoholu oraz miejsca interwencyjne dla osób bezdomnych oraz osób będących w stanie nietrzeźwym do 1,5 promila alkoholu w wydychanym powietrzu. Osobom w schronisku zapewniono jeden gorący posiłek dziennie. Ponadto realizowano terapię grupową osób uzależnionych od alkoholu. W 2010 r. w schronisku przebywało 79 osób, a z terapii w ośrodkach leczenia stacjonarnego skorzystało 19 osób.
2. *Prowadzenie schroniska z funkcją interwencyjnego punktu noclegowego dla osób w stanie nietrzeźwości* przy ul. Janka Wiśniewskiego 24. Program adresowany jest do osób przebywających na terenie Gdyni. W ramach zadania w 2010 r. oferowano: interwencyjne noclegi dla osób bezdomnych (10 miejsc), noclegi i opieka medyczna dla osób nietrzeźwych i upojonych alkoholem (10 miejsc dla mężczyzn i 3 dla kobiet), całodobowe schronienie dla bezdomnych mężczyzn (20 miejsc). W ośrodku zatrudnieni są ratownicy medyczni, pielęgniarka, pracownik socjalny. Liczba osób przebywających w placówce w 2010 r. wynosiła 1 653 .

❖ Ruchy samopomocowe

Wśród różnorodnych systemów społecznego oparcia dla osób z problemem alkoholowym szczególną rolę odgrywają grupy samopomocowe *(wzajemnej pomocy)* – grupy Anonimowych Alkoholików. Grupy te – pracujące w oparciu o program „12 kroków" – skutecznie wspierają swoich członków w wyjściu z nałogu i podtrzymaniu trzeźwości.
Na terenie Gdyni działa ok. 20 grup Anonimowych Alkoholików, tj.:

1. „ARKA" , ul. Traugutta 9 Gdynia ; spotkania - PONIEDZIAŁEK 17^{30}
2. „HORYZONT" , ul. Św. Mikołaja 1 Gdynia (*Dom Parafialny*); spotkania - PONIEDZIAŁEK 18^{00}
3. „GENESIS" , ul. Traugutta 9 Gdynia ; spotkania - WTOREK 17^{30}
4. „OSTOJA" , ul. Morska 148 Gdynia (*Parafia Św. Józefa – Dolny Kościół);* spotkania - WTOREK 17^{30}
5. „DZWON" , ul. Kcyńska 2 Gdynia (*Parafia Przemienienia Pańskiego);* spotkania - ŚRODA 10^{00}
6. „PRZYJACIELE BOBA I BILA" , ul. Gen. Maczka 1 Gdynia (*Parafia Św. Józefa – Dolny Kościół);* spotkania - ŚRODA 18^{30}
7. „PRZYSTAŃ" , ul. Źródło Marii 18 Gdynia (*Dom Parafialny);* spotkania - ŚRODA 18^{00}
8. „GWIAZDA MORZA", ul. Ujejskiego 40 Gdynia (*Kościół o.o. Franciszkanów);* spotkania – CZWARTEK 18^{00}
9. „UWIERZYLIŚMY", ul. Portowa 2 Gdynia (*Kościół o.o. Redemptorystów);* spotkania – CZWARTEK 19^{30}
10. „POGODA DUCHA ", ul. Tatrzańska 35 Gdynia (*Kościół o. o. Jezuitów);* spotkania – PIATEK 17^{30}
11. „OBŁOK ", Plac Św. Andrzeja 2 Gdynia (*Salka Liceum Katolickiego);* spotkania – CZWARTEK 18^{00}
12. „OGNIWO", ul. Chabrowa 8a Gdynia (Parafia *M.B.R.);* spotkania – PIATEK 18^{00}
13. „PANORAMA", ul. Traugutta 9 Gdynia; spotkania – SOBOTA 16^{00}
14. „PRZEBUDZENIE", ul. Hodowlana 3/1 Gdynia (*Dom Parafialny*); spotkania – SOBOTA 17^{00}
15. „SPIKEERSKA", ul. Traugutta 9 Gdynia; spotkania – NIEDZIELA 10^{00}

16. „STEPPIN…", ul. Traugutta 9 Gdynia; spotkania – NIEDZIELA 17^{00}

17. „POTOK", ul. Kcyńska 2 Gdynia (*Parafia Przemienienia Pańskiego;* spotkania – NIEDZIELA 15^{00} .

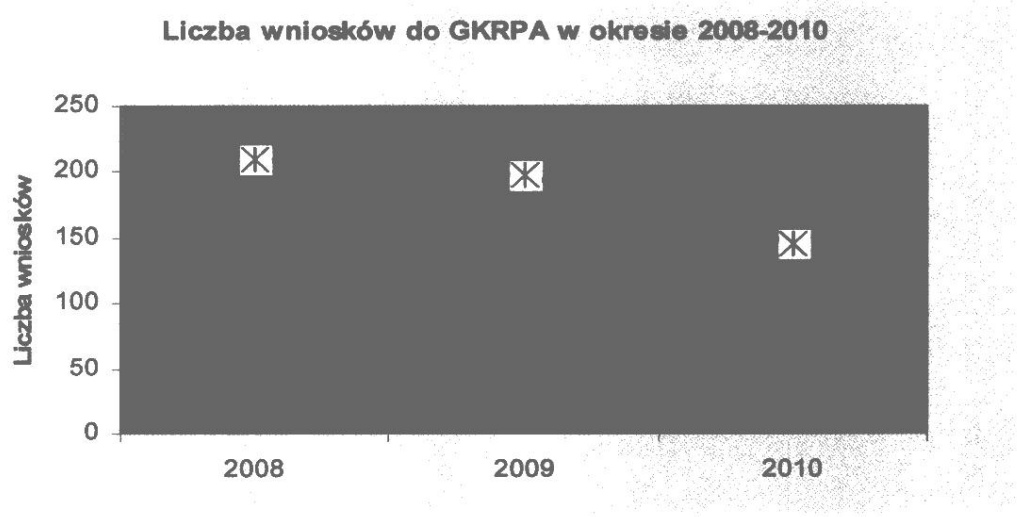
❖ *Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*

Szczególną rolę w diagnozowaniu problemów rodzin i osób zagrożonych problemem alkoholowym odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA). Posiedzenia GKRPA odbywały się w pierwszą środę miesiąca i trzeci wtorek miesiąca. Ogółem w 2010 r. odbyło się 39 posiedzeń. GKRPA na posiedzeniach rozpatrzyła 145 wniosków o podjęcie leczenie, a 163 wnioski skierowano do Sądu.

Zgodnie z art. 24 i 25 *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* Gminna Komisja kieruje na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Tryb powoływania biegłych, sposobu sporządzania opinii, a także warunków i sposobu dokonywania badań niezbędnych do wydawania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu określa Rozporządzenie Ministra Zdrowia z 27.12.2007 r. *(Dz.U. 07.250.1883)*

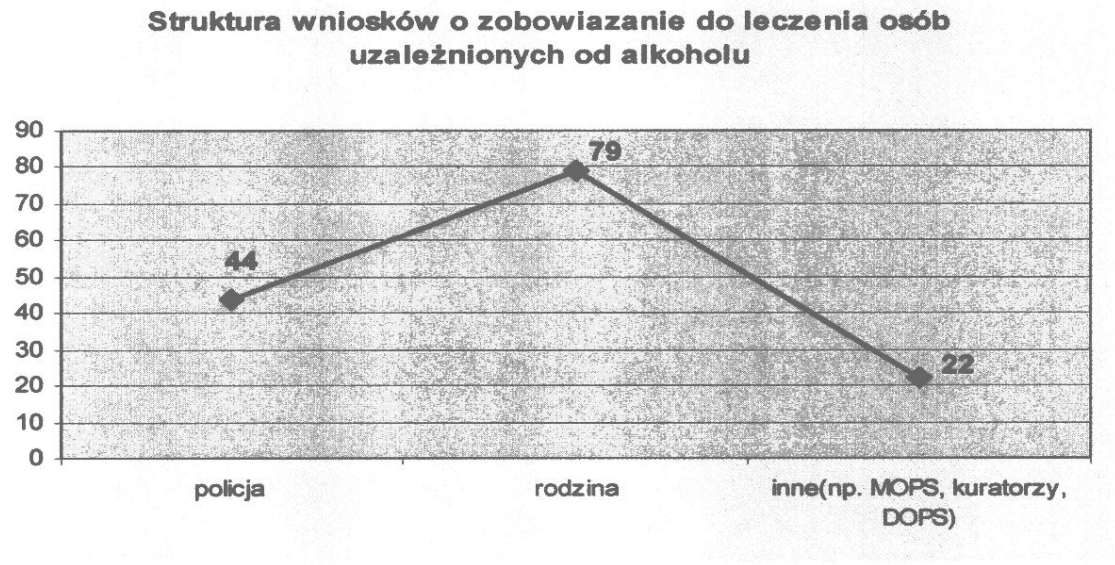
Poprzez swoje działania GKRPA, a także biegli przygotowujący opinie motywują osoby uzależnione do dobrowolnego udziału w terapii.

Wykres nr 3: *Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego w latach 2008-2010*

Źródło: Wydział Zdrowia Urzędu Miasta Gdyni

Wykres nr 4: Struktura wniosków, które wpłynęły do Komisji, o zobowiązanie do leczenia odwykowego osób uzależnionych w 2010 r.

Źródło: Wydział Zdrowia Urzędu Miasta Gdyni

Statystyka dotycząca działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za rok 2010 przedstawia się następująco:

1. Ilość wniosków ,które wpłynęły do GKRPA	-	*145*
2. Ilość osób skierowanych do Sądu w celu orzeczenia przymusu leczenia	-	*163*
3. Ilość osób objętych badaniem:		
a) lekarza biegłego	-	*100*
b) wywiadem	-	*86*
4. Decyzja Sądu:		
a) ilość oddalonych, umorzonych, zgonów	-	*57 (w tym 6 zgonów)*
b) ilość niestacjonarnych	-	*84*
c) ilość stacjonarnych	-	*20*
5. Ilość osób zgłoszonych do leczenia przez:		
a) Policję	-	*44*
b) członków rodzin	-	*79*
c) inne osoby / np. Kuratorzy, MOPS, DOPS, DPS ul. Legionów, Spółdz. Mieszkaniowa /	-	*22*
6. Posiedzeń GKRPA	-	*39*

❖ *Informacja o kosztach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*

Strategia Miasta Gdyni przewiduje realizację działań z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym uzależnienia od alkoholu, na różnych poziomach i finansowana jest z różnych źródeł.

Ogółem koszty realizacji GPPiRPA w 2010 roku przedstawiają tabele nr 14 i 15.

Tabela nr 14: *Źródła finansowania realizacji na terenie Gdyni Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2010 r.*

Lp.	Wyszczególnienie	WYKONANIE 2010
1	**Środki gminne**	
	- rozdz. 85154 "Przeciwdziałanie alkoholizmowi"	4 867 004,00
	- rozdz. 85153 "Zwalczanie narkomanii"	80 000,00
	- koszt zajęć dodatkowych (OE)	4 700 000,00
	- środki Rad Dzielnic	4 000,00
	- środki Zespołu Placówek Specjalistycznych	335 844,00
2	**Środki z innych źródeł**	
	Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	354 000,00
	Program Korekcyjny dla Sprawców Przemocy	43 000,00
		10 383 848,00

Tabela nr 15: Uszczegółowienie realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2010 r. w ramach środków w Rozdz. 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi"

Lp.	Nazwa zadania	Profilaktyka I rzędowa	Profilaktyka II rzędowa	Profilaktyka III rzędowa	Razem 2010
1	Bezalkoholowe imprezy sportowe,rekreacyjne i kulturalne	1 135 239			1 135 239
2	Działania promocyjno profilaktyczneprzeciwdziałające uzależnieniom.	176 868			176 868
3	Dobrowolne badania w kierunku HIV (N)	16 000			16 000
4	Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych		1 763 214		1 763 214
5	Profilaktyka i terapia dla młodz.. I rodziców		25 000		25 000
6	Organizacja wypoczynku dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym		100 000		100 000
7	Prowadzenie grupy Dzieci Dorosłych Alkoholików		7 050		7 050
8	Dożywianie dzieci w szkołach	424 594			424 594
9	Prowadzenie punktu konsultacyjnego	25 000			25 000
10	Zespół Placówek Specjalistycznych im K.Lisieckiego "Dziadka"		142 668		142 668
11	Informacja o pomocy (ulotki, plakaty)	11 000			11 000
12	Terapia uzależniomnych od alkoholu lub współuzależnionych			224 000	224 000
13	Programy profilaktyczne dla osób z "podwójna diagnoza"			56 000	56 000
14	Prowadzenie schroniska dla bezdomnych			220 000	220 000
15	Opinie biegłych sądowych			36 940	36 940
16	Prowadzenie działalności w pomieszczeniach przy ul. Traugutta			58 000	58 000
17	Poradnictwo prawne			17 900	17 900
18	Podnoszenie kwalifik. zawodowych personelu świadczącego usługi medyczne i terapeutyczne			31 000	31 000
19	Wynagrodzenia członków Komisji			43 992	43 992
20	Młodzież.Warsztary Środowiskowe w Dzielnicy Gdynia - Witomino	17 206			17 206
21	Koszty sądowe dot . Wniosku GKRPA			7 234	7 234
22	Stow.Rozwoju Zawodow. i Osobist. "Zielona Myśl"-prog.dla gimnazjalistów		5 882		5 882
23	Interwencyjny Punkt Noclegowy			300 000	300 000
24	Realizacja programu FAS		22 217		22 217
	Ogółem plan	**1 805 907**	**2 066 031**	**995 066**	**4 867 004**

VI. PODSUMOWANIE :

Raport przedstawia szczegółowe informacje o realizacji gdyńskich programów przeciwdziałania uzależnieniom. Ilustruje działania wielu instytucji zaangażowanych w realizację programów profilaktycznych, dbałość o dostępność do leczenia uzależnień, wzrost aktywności Komendy Miejskiej Policji i Straży Miejskiej zarówno w zakresie kontrolnym i porządkowym, jak i współdziałania z placówkami oświatowymi

Raport podkreśla wagę współpracy między instytucjami, służbami i organizacjami pozarządowymi, bez których nie byłaby możliwa tak duża różnorodność form działania, dostępność do opieki psychologicznej i prawnej, i osiąganie zamierzonych celów. Prezentuje wielość i różnorodność programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży. Przygotowują one do odpowiedzialnego życia, służą kształtowaniu charakteru, kreatywności i umiejętności interaktywnych.

Osiągnięcie celów zawartych w programie wymaga nie tylko stałego poszukiwania różnorodnych form profilaktyki możliwie najlepiej dobranych i dostosowanych do adresatów, ale przede wszystkim wytrwałej systematyczności i zapewnienia ciągłości działań.

Opracował zespół:
1. Naczelnik Wydziału Zdrowia – Teresa Marzejon
2. Zastępca Naczelnika Wydziału Zdrowia – Ewa Pinkowska
3. Główny Specjalista – Katarzyna Janiszewska

Nadzór nad opracowaniem:
Wiceprezydent Miasta Gdyni – Ewa Łowkiel